

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 60

v inozemstvu 80

SLOVENEK

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“**Političen list za slovenski narod.**

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisni listi se ne vračajo; nevrnjeni listi se ne sprejemajo. Uredništva telefon 30, upravništva 338.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun: Ljubljana 10.650 in 10.549 (za inzerate) Sarajevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Cene inzeratov:Enostopna politna vrsta
mali oglasi po Din 1'50 in
Din 2—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2'50,
veliki po Din 3— in 4—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6—.

Pri večjem naročilu popust.

Izaja vsak dan izveniš
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Pošilimo plačeno v gotovini.

Pred usodnimi dogodki.

Belgrad, 20. marca.

Voditelji bloka so se posvetovali tekom večerajšnjega in današnjega dne o položaju. Na teh svojih sestankih so razpravljali o posameznih predlogih o taktiki nastopa v plenumu narodne skupščine ob priliki debate o verifikaciji. Na jutrišnjem sestanku in prihodnjih sestankih bodo o tem sprejeli definitivne sklepe, o katerih bo razpravljala potem plenum bloka.

Največ se razpravlja o predlogu, ali naj blok gre samo v abstinenco ali pa da odloži vse mandate. Na to bi pa sli poslanci med ljudstvo, da pred njim položijo račun in mu pojasni pravi položaj. Večina poslancev bloka smatra to kot edino pravilno sredstvo, da se na ta način tembolj jasno manifestira odločna volja zastopnikov Slovencev in Hrvatov. To bi bil energičen protest proti nezaslišani praksi režimovcev, da z enostavnim sklepom direktno odvzamejo slovenskemu in hrvatskemu ljudstvu pravico, da voli zastopnike po lastni volji.

Današnja »Politika« piše o tem pod naslovom: »Opozicija je vedno bolj odločna« sledeče:

»V bloku so razpravljali o raznih eventualnostih, ki bi mogle nastopiti v plenumu z ozirom na usodo mandatov HRSS. Razpravljali so o vprašanju, kdaj naj se prečita besedilo sporazuma in ali se izda na ljudstvo kak proglas, če bodo razveljavljeni mandati HRSS. Ako bo vlada do konca vztrajala na svojem stališču, kakor ga je zastopala njena večina v verifikacijskem odboru, tedaj je, tako se je zatrjevalo, abstinenca neodločljiva. Pa ne samo to; v slovenskih in hrvatskih poslanskih krogih se razpravlja o vprašanju, da po takem sklepu vladne večine ni na mestu zgolj abstinenca, temveč da je treba odložiti mandate, ker bi se s tem pokazalo na to, da so v nasprotju s tem, kar je bilo rečeno v znani deklaraciji regenta Aleksandra, hrvaški in slovenski volivci nimajo nobenih pravic. Ako bi prišlo do novih volitev namesto razveljavljenih mandatov — o tem se v radikalnih krogih mnogo govori — bi Radić na njih ne sodeloval. O vseh teh vprašanjih se niso storili še nobeni definitivni sklepi. Pričakuje se povratek dr. Trumbića, ki je bil predsednočjem v Zagrebu in se nocoj vrača v Belgrad. O sklepu bloka bo izrekel končno besedo plenum, ko bodo vsa vprašanja pretresali v posameznih klubih.«

Vladni stranki seveda skušati po svojem časopisju tolažiti sebe in slepiti javnost s tem, da lansirata vesti o nekaki »nesložnosti« med strankami opozicije. To je vse prazen nič. Opozicija je tako složna, trdna in enodušna kakor še nikoli tako in solidarnost opozicijskih strank raste, čimbolj skušajo režimovci svojo prigrlojufano oblast zavarovati z vedno novimi nasilji in nezakonitostmi. Vse zvišaje PP režima se razbijajo ob bloku narodnega sporazuma in ljudske demokracije kakor pena ob skalovju.

Opozicija bo na nasilje radikalov in njihovega priveska odgovorila tako, kakor je to edino primerno za poslance, ki zastopajo dejansko večino ljudstva v naši državi. Zastopniki celokupnega hrvaškega in slovenskega ljudstva ter velikega dela srbskega naroda, ki želi prave demokracije, poštenosti in zakonitosti v državi, so popolnoma edini med seboj, kakšen odgovor bo treba dati, ako vladna večina v skupščini potrdi nečestno krivico, ki se je storila v verifikacijskem odboru vsemu hrvatskemu in slovenskemu narodu ter volivcem demokratske stranke v Srbiji. Opozicija nič ne dvomi in nič ne koleba. Ako mislijo vladnovci s potrditvijo protustavnega in nezakonitega čina verifikacijskega odbora oropati Slovence in Hrvate njihove zakonite pravice, da si svobodno po svoji volji volijo poslance, ki imajo zastopati njihove interese, potem Slovenci in Hrvati v taki skupščini nimamo ničesar iskati.

Sleparski čin samostojnih demokratov.

Belgrad, 20. marca. (Izv.)

Kakšnih sredstev se vse ne poslužujejo za doseg svojih zadržanih ciljev sedanji vladodržci, nam dokazuje poročilo večine verifikacijskega odbora, ki je bilo danes dotiskano in razdeljeno poslancem. V tem poročilu so med drugim potvorjeni sklepi verifikacijskega odbora, predvsem predlog, ki se nanaša na anketo v mariborsko-celjskem volivnem okrožju. Dočim je bilo na seji verifikacijskega odbora sklenjeno, da se skliče anketa, se je uhitotalil v poročilo sledeči predlog:

»Odbor je na temelju člena 7, točka 3 skupščinskega poslovnika sklenil, da končni sklep o verifikaciji v mariborsko-celjskem okrožju odloži, dokler se potom ankete ne preišče, ali je obstojal kak slučaj verskega terorja, s katerim se je nad volivci izvrševal moralen in psihičen pritisk in v koliko je vse to vplivalo na popolnoma svobodno izraz volje volivcev in ali je bil s tem prekršen člen 12 ustave; 2. ali so bili volivni spiski na omenjenih 56 voliščih, ki so navedeni, v resnici nepotrjeni od sodišč, oziroma da so bili nepravilno sestavljeni; 3. ali so te nepravilnosti take narave, da bi mogli delovati na končen izid volitev.«

Radi te potvorbe je Jugoslovanski klub po svojih zastopnikih poslancih Fr. Smodeju in dr. Hohnjecu poslal predsedniku verifikacijskega odbora sledeče pismo:

»G. dr. Srekiću, predsedniku verifikacijskega odbora! Dovoljujemo si Vas, gospod predsednik, opozoriti na poročilo večine verifikacijskega odbora na volive v mariborsko-celjskem okrožju na 14 strani: Tam stoji, da je večina verifikacijskega odbora sklenila, da se naj poim anketi ugotovi:

1. ali je bil in kakšen je bil slučaj verskega terorja; 2. ali so bili volivni spiski nepotrjeni od sodišč; 3. ali so v zapisnikih nepravilnosti o delovanju volivnih odborov.

Teh sklepov ni sklenil verifik. odbor. Iz stenografskih zapisnikov se vidi, da je dr. Branković svoj predlog tako-le formuliral: »Gospodje! Debata je zaključena, stavljena sta dva predloga: Prvi predlog dr. Brankovića, da se naj skliče anketa in mandati osporijo in da se naj odredi preiskava, da se določi, v koliko so pomanjkljivi volivni spiski v občinah. Ali se glasi tako Vaš predlog, g. Branković?« Dr. Branković: »Da, tako se glasi!« — G. predsednik, upamo, da boste to napako popravili. Sprejmite izraz najinega globokega spoštovanja. Belgrad, 20. marca 1925. Frano Smodej in dr. Josip Hohnjec, narodna poslanci.

Takoj po prejemu tega pisma je dr. Srekić sklical člane večine verifik. odbora in se z njimi posvetoval. Med radikali je vladalo veliko razburjenje, ker so prepričani, da so to potvorbo uhitotalili samostojni demokrati, ki so hoteli radikale preslepiti. Radikali so takoj popravili ta predlog samostojnih demokratov in so tekom popoldneva izdali sledeč popravek v poročilu večine. Ta popravek se glasi:

»V drugem oddelku poročila se popravlja z ozirom na stenografske zapise in zamenjuje z naslednjim: Odbor je na temelju skupščinskega poslovnika sklenil, da se skliče anketa in mandati osporijo, da se odredi preiskava in da se ugotovi, v koliko so pomanjkljivi volivni spiski v posameznih občinah. Predsednik verifikacijskega odbora dr. Srekić in drugi člani.«

Seja skupščine 22. t. m.

Belgrad, 20. marca. (Izv.) Ker se poročilo verifikacijskega odbora ni moglo pravočasno dotiskati in razdeliti, je bila prvotno za soboto sklicana seja narodne skupščine preložena in se bo vršila prva seja v nedeljo dopoldne. Dr. Subotić je izdal obvestilo, da sklicuje seja za nedeljo s sledečim dnevnim redom: Razprava o delu verifikacijskega odbora. Po poslovniku za narodno skupščino bi se morala vršiti seja tretji dan po končanem delu verifikacijskega odbora, to je v petek. Na seji se bo najprej razpravljalo o manda-

ti, ki niso sporni, katere bo skupščina soglasno odobrila. Nato pridejo na dnevni red sporni mandati, o katerih se bo razvila živahna debata. Pričakovati je zelo burnih sej. Da se je vlada odločila sklicati seja v nedeljo, kar ni običajno, je temu treba iskati vzroka v tem, ker bi moral biti do 1. aprila proračun sprejet, oziroma, ker je to nemogoče, bo treba sprejeti dvanajstino. Dvanajstino je finančni minister že pripravil. Po verifikaciji jih bo takoj predložil skupščini, ker bi sicer država 1. aprila ostala brez proračuna.

Značilno pismo zač. predsednika narodne skupščine.

Belgrad, 20. marca. (Izv.) Za karakterizacijo politične atmosfere, ki vlada v Belgradu, sta najbolj značilni sledeči pismi. Včeraj so načelniki bloka narodnega sporazuma imeli seja, naker so poslali začas. predsedniku narodne skupščine sledeče pismo:

»Gospod predsednik! Verifikacijski odbor je predložil poročilo o svojem delovanju, v katerem se predlaga sklep o mandatih izvoljenih poslancev Radića, dr. Mačka, Krnjevića, Predaveca, Kokanovića, Avgusta in Stjepana Kosutića. Ker so ti poslanci še vedno v zaporu v nasprotju z zakonskimi določbami, Vas prosimo, da se zavzamete, kakor Vam nalaga Vaš položaj, za to, da se imenovani izpustijo na svobodo, da bi se mogli v narodni skupščini udeleževati razprave povodom poročila verifikacijskega odbora. Z odličnim spoštovanjem. Ljuba Davidović, dr. Polić, dr. Korošec, dr. Spaho, narodni poslanci. Belgrad, 19. marca 1925.

Iz vsebine pisma samega je razvidno, da gre pri tem za najvažnejše vprašanje, vprašanje spoštovanja poslanske imunetete, spoštovanja po ustavi in zakonu zajamčene svobode delovanja. Zato je tembolj čudno, da je dr. Subotić poslal nato sledeč odgovor:

»Gospodu Ljubi Davidoviću, narodnemu poslancu v Belgradu! Iz pisma, ki ste mi ga poslali včeraj Vi in gg. poslanci dr. Polić, dr. Korošec in dr. Spaho, sem zvedel, da se nahajajo v zaporu narodni poslanci Stjepan Radić, Čeda Kokanović, dr. Vladimir Maček, Josip Predavec, Juraj Krnjević, Avgust Kosutić in Stjepan Kosutić, in da

smatrate, da je njihovo zadrževanje v zaporu proti ustavi in proti zakonitim predpisom.

Vzemajoč na znanje Vaše obvestilo o dejstvu, da se nahajajo omenjeni poslanci v zaporu in ugotavljajoč, da oblasti, ki nad njimi vodijo preiskavo, niso še o tem obvestile narodne skupščine, predpostavljajoč nadalje, da še ni izrečena izvršilna obsodba o kakih krivdi omenjenih gg. poslancev, ali da so postali narodni poslanci prej nego so bile eventualne sodbje izrečene, sem danes zahteval od pravosodnega ministra in notranjega ministra, da narodni skupščini, ki daje in odreka pooblastila za nadaljnje postopanje, pošljejo poročila v smislu člena 108 skupščinskega poslovnika.

Prepričan, da sem se s tem odzval zahtevi, ki ste jo nam postavili v svojem pismu, da se naj zavzamem za omenjene gg. poslance, kakor tudi dolžnosti, ki mi jo nalaga moj sedanji položaj, na katerega me v istem pismu opozarjate, Vas prosim, da sprejmete ta odgovor na znanje. Sprejmite izraz mojega globokega spoštovanja. Dr. M. Subotić, zač. predsednik narodne skupščine. Belgrad, 20. marca 1925.

Mislimo, da to pismo ne rabi nobenega komentarja.

SEJA VERIFIKACIJSKEGA ODBORA.

Belgrad, 20. marca. (Izv.) Včeraj dopoldne se je vršila seja verifikacijskega odbora, kateri so prisostvovali člani večine. Od opozicije je bil navzoč Agatonović. Večina je predložila svoja poročila, Agatonović pa je izjavil, da bo podal posebno poročilo, katero pa radi kraljevega roka še ni sestavljeno. O tem je podal sledeče pismo:

»Verifikacijskemu odboru! Čast nam je obvestiti ta odbor, da bomo, ker ne soglašamo s poročilom večine, podali verifikacijskemu odboru svoje posebno mišljenje, ki smo ga že dali v tisk. Za poročevalce smo določili dr. Polića, dr. Kumanudija, dr. Hohnjeca, dr. Kulenkovića in Vujića.« Podpisani: Dr. Polić, Agatonović, dr. Nikić, dr. Bazala, Dragutin Pešić, dr. Kumanudi, Timotijević, dr. Hohnjec, dr. Kulenković, Jovan Jovanović.

SEJA JUGOSLOVANSKEGA KLUBA.

Belgrad, 20. marca. (Izv.) Jugoslovanski klub je na današnji seji pod predsedstvom Sušnika razpravljao o delu v verifikacijskem odboru, o čemer sta dr. Hohnjec in Franc Smodej obirno poročala. Klub je popolnoma odobrili njun nastop. Poleg tega je klub razpravljao o važnih političnih vprašanjih, ki so v zvezi z nastopajočim položajem.

SEJA DEMOKRATSKEGA KLUBA.

Belgrad, 20. marca. (Izv.) Demokratski klub je imel danes seja, na kateri je razpravljao o nastopu v plenumu narodne skupščine ob priliki debate o verifikaciji. Sklenili so, da se debate udeležijo čim intenzivneje. Klub je določil najboljšo govornike Ljubo Davidovića, Dragutina Pešića, Agatonovića in Radosavljevića, da se udeležijo debate.

SEJA MUSLIMANSKEGA KLUBA.

Belgrad, 20. marca. (Izv.) Muslimanski klub je imel danes svojo seja. Dr. Spaho in Baljić sta poročala o položaju in sklepih bloka. Vse te sklepe je klub odobrili. Člani kluba so potrdili o vtihih, ki jih je napravila med ljudstvom vest o razveljavljanju mandatov HRSS. Ugotovili so, da volivci popolnoma soglašajo z delom kluba v vprašanju mandatov HRSS.

JALOVA VLADNA OBTOŽNICA PROTI RADIĆU.

Belgrad, 20. marca. (Izv.) Belgradski dopisnik »Vossische Zeitung« je dal inozemskemu zastopniku makedonske revolucionarne organizacije Nauma Tomalevskega izjavo o zvezah organizacije z Radićem. Izjavil je, da je pokojni načelnik maked. revol. organizacije Aleksander Todorov ponovno skušal priti v stik z Radićem in mu je v tem smislu trikrat pisal. Na ta pisma ni dobil nobenega odgovora. Maked. revol. organizacija je delegirala tudi Nauma Tomalevskega, da osebno stopi v stik z Radićem in da z njim razpravlja o vprašanju sodelovanja HRSS z maked. revol. organizacijo. Tekom pogovora, ki ga je imel Naum Tomalevski z Radićem, je odbil Radić vsako sodelovanje, češ da je hrvaški narod absolutno pacifičen in da je njegov boj boj z zakonitimi sredstvi in da je radi tega HRSS proti vsakemu sodelovanju z organizacijo, ki bi hotela svoj program izvesti s pomočjo nasilja in revolucije. Radi tako odločnega odklonilnega stališča Radića je maked. revol. organizacija spomladi 1924 zavrgla vsako misel na zblizanje med HRSS in maked. revol. organizacijo. Od tedaj pa ni bilo več nobenih zvez med njima. (Opomba uredništva: Ta izjava jasno demantira obtožnico, ki jo je vložila vlada proti Radiću, in ki jo je te dni objavila. V njej se Radiću naprtujejo kot največji greh njegove zveze z maked. revol. organizacijo. Kakor vse druge točke obtožnice, je tudi ta točka iz trle izvit, neosnovana in neresnična.)

POLJSKA IN MALA ANTANTA.

Pariz, 20. marca. (Izv.) »Matine« priobčuje razgovor svojega soizdavnika s poljskim ministrom znanjih zadev Skrynskim o njegovem sprejemu pri Herriotu. Skrynski je rekel, da Franciji in njeni politiki popolnoma zaupa. Tudi z dejstvom, da jo Anglija odklonila ženevski sporazum, bo Poljska računala. Glede male antante je rekel Skrynski, da je delokrog male antante omejen na Podonavje, kljub temu pa stoji Poljska v najboljših odnosih z Romunijo in z Jugoslavijo.

VLADNA KRIZA NA PRUSKEM.

Berlin, 20. marca. (Izv.) Dr. Marx je vrnil svoj mandat za sestavo pruske vlade.

Strašen vihar v Ameriki.

London, 20. marca. (Izv.) Po poročilih iz Newyorka je razsajal po več državah Severne Amerike v petek silovit vihar. V mestu Jacksonville je vihar ubil 150 ljudi, v okrožju De Soto pa je 220 oseb od strahu blaznelo. Po vsi Ameriki pa je vihar zahteval nad 3000 človeških žrtev, med temi 900 mrtvih in nad 2000 težko ranjenih. V nekaterih mestih je vihar divjal tako strašno, da je zdravnikom zmanjkalo obvez za ranjence.

London, 20. marca. (Izv.) Podrobna poročila o strašni nesreči v Ameriki ugotavljajo, da je vihar zahteval nad 3500 človeških življenj. Samo v državi Illinois je mrtvih 1400, težko ranjenih pa 2500 ljudi. Število vseh težko ranjenih oseb presega 60.000.

Chicago, 20. marca. (Izv.) Vihar se je dvignil najprej v državi Missouri in je divjal preko obširnih poljan ob Missisipiju in Ohio od jugozapada proti severovzhodu skoro 400 kilometrov daleč do Princetona v državi Indiana, kjer je začela njegova moč pojati. Opustošeni pas je 75 kilometrov širok.

Opazovalci pripovedujejo, da se je nenadoma pojavil na robu horizonta črn oblak, ki je z bliskovito naglico raste. Oblak se je počasi spuščal vedno nižje, nebo se je stemnilo in nato se je začelo lomiti in podirati vse, kar je oblak dosegel. V mestu Irontownu je vihar podrl 400 hiš, ostale so le še 3. Silno poškodovano je tudi mesto Benton.

Berlin, 20. marca. (Izv.) Mesto Murphishburg je uničeno. Od 500 prebivalcev naselbine Parish so ostali živi le trije. V Bentonu je vihar razdejal šolsko poslopje, kjer je bilo zbranih 200—300 otrok. Izpod razvalin so jih spravili že 75 mrtvih na dan. Materialno škodo cenijo na 30 milijonov dolarjev.

Požar v Tokiu.

London, 20. marca. (Izv.) Iz Tokija poročajo, da je dne 17. t. m. uničil strašen požar v severnem delu mesta nad 3000 hiš. Več kakor 30.000 ljudi je brez strehe. Škoda cenijo nad 50 milijonov dolarjev. Nad 1800 oseb je zgorelo. Požar se je širil z bliskovito naglico, ker je večina hiš v severnem delu mesta lesenih, kakor so jih za silo zgradili po zadnjem potresu.

Lord Curzon umrl.

London, 20. marca. (Izv.) Lord Curzon je v noči na 20. t. m. umrl na pljučnici. — Lord Curzon je spadal med najodličnejše vodilne politike konservativne stranke. Višek svojega političnega delovanja je dosegel kot podkralj v Indiji. V raznih konservativnih kabinetih je igral kot minister zunanjih zadev jako važno vlogo.

Ukrajina — narodna država.

Moskva, 20. marca. (Izv.) V kratkem bodo postali vsi uradi, šole in ostale javne naprave v Ukrajini izključno ukrajinske. Osrednji sovjetski izvrševalni odbor za Ukrajino bo ustanovil tudi svoje posebno ukrajinsko odlikovanje, namreč red »rdeče zastave«. Do začetka leta 1926. mora biti izvršena popolna ukrajinizacija Ukrajine.

SENATOR BORAH POTUJE V RUSIJO.

Washington, 20. marca. (Izv.) Senator Borah, ki je ena najvplivnejših ameriških osebnosti v vodstvu ameriške zunanje politike, bo obiskal tekom meseca aprila Moskvu. Pravi, da se bo pogajal z Rusi o vprašanju priznanja sovetov.

ČESKI KOMUNISTI V MOSKVI.

Moskva, 20. marca. (Izv.) V nedeljo je prišla v Moskvu 24. mož broječa deputacija českih komunistov. Člani deputacije so vsi odličnejši češki komunisti, kakor dr. Šmeral, Zapotocky, Muna itd. Deputacija stanuje v hotelu »Pariz« v bližini Kremļa.

RUSIJA IN ANGLIJA.

London, 20. marca. (Izv.) Na vprašanje poslance Kennworthyja, ali bi ne kazalo, da se Anglija zopet prične pogajati z Rusijo, je odgovoril Chamberlain, da še ni prišel čas, da bi Anglija napravila kakšne nove korake v tej smeri. Najprej mora postati razmerje med Anglijo in Rusijo ne le v Evropi, ampak tudi v drugih delih sveta mnogo prijaznejše.

ZAKON O ZAŠČITI DRŽAVE V BOLARIJI

Sofija, 20. marca. (Izv.) Sobranje je po zakonu o zaščiti države razveljavilo vseh 6 komunističnih mandatov.

RAZDOR MED KOMUNISTI NA ČESKEM.

Praga, 20. marca. (Izv.) Komunistični disidenti so začeli izdajati svoj list »Glas pravice«. V prvi številki trdi bivši poslanec Bubnik, da je iz centralnega vodstva stranke moral izstopiti zato, ker so se bali, da ne bi prišel na sled številnim poneverbam strankarskih voditeljev.

Chicago, 20. marca. (Izv.) Število žrtev silnega viharja raste od ure do ure. Mesto Murphishburg je zgorelo. Na stotine ljudi bega po ulicah kot blazni. V De-Soto je vrgel vihar neko žitno skladišče 50 metrov daleč, skladišče pa je ostalo popolnoma nepoškodovano.

X

Vihar, ki je divjal v Ameriki in zahteval tako strašne žrtve, je po sodbi prof. Brucknerja (»Neue Freie Presse«, dne 20. t. m.) takozvani »tornado«. Tornado je neke vrste vrtnec. Vrtnec se spušta od zgoraj navzdol v obliki lijaka. Njegova sredina je skoraj prazna, okoli vrtniceve osi pa se suče zrak z velikansko hitrostjo, ki v praznino okoli osi požira vse, kar doseže.

Hud tornado je divjal leta 1899. meseca aprila v ameriški državi Missouri. Vrtnec je tačas dvigal vrata, strehe in tudi cele hiše po 300—400 metrov visoko. Vihar je zgrabil, kakor poročajo očividci, tri osebe, jih dvignil v zrak in jih 400 metrov daleč zopet vrgel na tla. Nekega konja je neslo 3 kilometre daleč. Iz nekaterih rek pa je tornado sproti izsrkaval vso vodo, da je bila struga za nekaj časa prazna.

V Evropi navadno tornadov ne poznamo, zelo pogosti pa so v Severni Ameriki. Vrtnice povzročujeta topli veter, ki piha od toplega zalivskega toka proti severozapadu, in pa mrzli veter, ki piha istočasno od Kanade proti jugovzhodu. Največkrat se pojavlja tornado meseca aprila in maja, redkeje pa v marcu.

Posebno hudo je divjal tak tornado 9. februarja 1884. Takrat je tornado ubil 800 oseb, 2500 je bilo ranjenih, 10.000 konj pa je poginilo. Takrat je tornado razdejal 300 do 400 metrov na široko vse kraje, preko katerih se je širil.

Najnovejši tornado pa je bil glasom poročil še hujši kakor oni leta 1884.

MARŠAL FRENCH OBOLEL.

London, 20. marca. (Izv.) Maršal French je težko obolel. Njegovo stanje je resno.

ZELEZNIČARSKI STRAJK V NEMCIJI KONČAN.

Berlin, 20. marca. (Izv.) Železničarski štrajk v Nemčiji je končan, ker so ugodili vsem zahtevam železničarjev.

PRED KRIZO V ROMUNIJI.

Dunaj, 20. marca. (Izv.) General Avarescu, vodja romunske ljudske stranke, je izjavil v nekem razgovoru, da pričakuje vsak trenotek padec Bratianujeve vlade, ki je s svojo zakonodajo in s svojo pogrešno gospodarsko politiko zapravila Romuniji vse simpatije doma in v inozemstvu. Kot naslednico liberalne stranke v vladi je označil general Avarescu romunsko ljudsko stranko.

ZENEVSKI SPORAZUM IN NAČRTI DR. BENEŠA.

Praga, 20. marca. (Izv.) »Prager Pr.« poroča iz Pariza, da so vsa poročila o nekih novih državnih zvezah v Evropi, ki jih je baje predlagal dr. Beneš Herriotu, neresnična. Pariški list »Excelsior« pa objavlja vsebinsko razgovora sodelavca z dr. Benešem, ki je med drugim rekel, da je organizacija »Združenih držav Evrope« sen zelo oddaljene bodočnosti.

ZMAGA AMERIŠKEGA SENATA NAD PREDSEDNIKOM.

Newyork, 20. marca. (Izv.) Ameriški senat je dvakrat odklonil imenovanje Warrena za najvišjega državnega sodnika, ki ga je bil predlagal predsednik Coolidge. Vsled dvakratne odklonitve je Warrens sam resigniral na to mesto z izjavo, da ne zahteva nobene plače, če bi bil imenovan. Na podlagi te izjave je predsednik Coolidge predlagal za mesto najvišjega sodnika Johna Sоргenta, ki ga je senat tudi potrdil. S tem je spor med senatom in predsednikom poravnal.

Italija.

REFORMA CERKVE NE ZAKONODAJE.

Rim, 20. marca. (Izv.) V soboto je zopet začela zborovati komisija za reformo cerkvene zakonodaje. Na dnevnem redu je vprašanje juridično-tehničnih modalitet za priznanje verskih redov.

VELIKO DELAVSKO GIBANJE.

Milan, 20. marca. (Izv.) Fiom in ostale strokovne organizacije, ki so včlanjene v njej, so v soboto proglasile konec kovinarskega štrajka v Lombardiji. Socialistični štrajk je trajal dva dni po fašistovskem štrajku in se ga je udeleževalo do 60.000 delavcev. Nobenega dvoma ni, da so socialisti vpriporili ta štrajk v politične svrhe: dokazati so hoteli absolutno premoč socialističnih sindikatov nad fašistovskimi in neporušeno socialistično oblast med proletariatom. To dosti jasno pove tudi manifest, ki ga je Fiom povodom svršetka štrajka izdala na delavstvo. Manifest pravi med drugim, da si voditelji niso domišljali, da bodo

to prvo veliko bitko na celi črti dobili. Hoteli so enostavno sejati in setev teh dni bo obilo rodila. Štrajk je končan, toda boj se bo nadaljeval. — Ves čas štrajka kakor tudi ob svršetku se ni pripetil najmanjši nered ter se je delavstvo držalo najstrožje discipline.

Štrajk v Julijski krajini, ki je popoln, se zaenkrat nadaljuje.

Dne 19. t. m. se je temeljem sklepa centralnega odbora »Fiom« zaključil generalni kovinarski štrajk v Turinu, ki je trajal tri dni.

VLADNE ODREDBE.

Rim, 20. marca. (Izv.) Notranji minister je brzojavno pooblastil vse prefekte, da morejo z javnim oklicem omejiti ali ukiniti orožne liste. Ob najmanjših izgredivih morejo zapleniti orožje pri vseh sumljivih osebah.

MRAZ V ITALIJI.

Rim, 20. marca. (Izv.) V okolici Florence so se pojavili volkovi, ki so raztrgali več ovac. V Neapolju pa so zmrznile tri osebe.

Hektografična zmes, špirograf-aparati in črnilo v vseh barvah.
FRANC BAR, Ljubljana, Cankarjevo nabrožje 5

Politične vesti.

+ Voditelji opozicije pri poslaniku češkoslovaške republike. Dne 19. t. m. so bili dr. Korošec, Davidovič in dr. Spaho povabljeni k poslaniku češkoslovaške republike, ministru Šebi, ki je priredil ob tej priliki čajanko.

+ Bridke posledice separatizma. Naši ultra-centralisti se trudijo noč in dan dokazati slovenski javnosti ogromno škodljivost vsakega stremeljenja po samovladi in označujejo tudi senco vsake misli na avtonomijo kot izraz »separatističnih« tendenc ali pa celo kot veleizdajo. Z ozirom na politične doktrine naših centralistov bo pa našo javnost gotovo zanimalo, kako sodijo o »separatizmu« in o njegovih posledicah ljudje, ki so boj za svojo samovlado komaj pred dobrim letom zmagovito dobojevali. Iz zgodovine nam je znano, da so se Irči borili za svojo samovlado skoro 700 let. Dokler so trajali boji za neodvisnost, je bila irska dežela torišče večnih uporov, pobojev in požigov. Irska je bila dežela popolne politične in gospodarske anarhije. Odkar pa imajo Irči svojo vlado in svojo državo v okviru velikega angleškega imperija, so se razmere v deželi zelo izpremenile, ampak slučajno čisto drugače kakor nas straše naši centralisti. V dunajski »Neue Freie Pr.« pripoveduje n. pr. predsednik irske republike William Cosgrave, da je »zavest lastne moči vzgojila tudi čut državljanske odgovornosti. Irska se je postavila na lastne noge kot kredita vredna, delavna in napredna država, koje oči so obrnjene na probleme bodočnosti, ne da bi pozabila na svojo nemirno, a nad vse častno preteklost.« In v istem listu pravi o samostojni Irski njen minister za pravosodje O'Higgins: »Dokler so vladali Angleži, ni imela vlada nobene avtoritete. Danes pa uživa domača vlada avtoriteto po vsi deželi. To je dokaz, da so imeli prav oni, ki so rekli, da bo ves nered iz Irske izginil, kakor hitro bodo Irsko vladali domačini.« Tako govore možje, ki so v praksi preizkusili vse »dobrote« centralizma, danes pa uživajo v miru in zadovoljstvu svojo državno samostojnost.

Nallepše in najtrpežnejše

PERILO za gospode in dame, le iz prvovrstnega blaga, nudi F. in I. GORIČAR, Ljubljana, Sv. Petra c. 29, ker lastni izdelek po jako nizkih cenah.

Dopisi.

Špitalec brez šole. Izvedel sem, da je »Slovenski Narod« odgovoril na moj dopis v »Slovenec«, v katerem sem grajal razmere glede šole v Špitaleh pri Motniku. »Narod« pravi, da Špitalec ni v ljubljanski oblasti. V tem oziru tako dobro informirani »Narod« pa bi moral tudi vedeti, da je Špitalec šole od 1. jan. 1925 v mariborski oblasti, pouka pa na tukajšnji šoli ni že od začetka novembra! »Narod« tudi trdi, da je bil že meseca decembra imenovan za tukajšnjo šolo neki učitelj. Bližamo se že koncu marca, špitaleška šola pa je še vedno zaprta, kakor se je v začetku novembra. Zalostno je, da se pusti šola brez učitelja pet mesecev, pa naj bo ta šola v mariborski ali ljubljanski oblasti, dočim je v okolici Ljubljane in Maribora učitelj čez glavo. — X. Y.

Šmartno pri Liti. Tukajšnji Orlovski odsek je priredil na Jožefovo popoldne ob pol 3. Orlovsko akademijo v Društvenem domu. Spored je bil pester in zanimiv: Deklamacija, članske proste vaje za 1. 1925, vaje na drugo, proste vaje, vaje na bradiji, Pesem makabejskih bratov in končno živa slika Kralj Matjaž. Zal so bile toplotne proste vaje zelo macehovsko obdelane. Pač pa se je videla velika ljubezen do bradlje in droga. Vaje so bile izvršene — zlasti tezne — zelo precizno. Vsekakor se vidi, da naši Orli pridno in z veseljem delajo.

Politika v gremiju trgovcev v Ljubljani.

V Ljubljani vlada večinoma flegmatično in patriarhalno življenje. Meščanstvo ljubi mir, hodi pred in po večerji rado na cvček, kjer malo politizira ter gre v medsebojnim prijateljstvu v dobrem razpoloženju domov. Enaka flegmatičnost vlada tudi v strokovnih organizacijah; od začetka veliko navdušenje, ki se pa kmalu poleže in če ni v posameznih organizacijah, društvih itd. »rodoljubov«, kateri celo stvar vlečejo in »garajo«, cela organizacija polagoma zaspi. Samo ob priliki volitev oživi Ljubljana in še to za kratek čas.

Da se javno življenje Ljubljane nekoliko poživljuje, zato skrbijo od časa do časa gotovi ljudje s tem, da delajo povsod prepire in združbe in se vmešavajo v vse stvari, čeprav jih nič ne briga in jih tudi ni nihče klical. Vlogo teh zgagarjev so prevzeli v zadnjem času mladini. Potom svojih listov »Jutra« in »Slov. narod« hoče 4 ali 5 teh zgagarjev vsiliti vsem ljudem svoje osebno mnenje. Ker si pa na odkrit način ne morejo pridobiti pristašev, se poslužujejo najraznovrstnejših spletk, intrig, groženj, represalij itd. Kdor pa se jim ne uda, tega v svojih glasilih enostavno transferirajo h »klerikalcem«, čeprav je morda sokol ali je pa v svojem življenju več pozitivnega naprednega dela naredil, kot njegovi klevetniki. Šibkejši v tem nekavalirskem boju podležejo ter se ali čisto uklonijo ali pa odstranijo. Zgagarji so pa s tem svoj namen dosegli.

Trši oreh pa imajo, če se spravijo na stare borce, izkušene delavce, katerim ni treba imeti strahu pred temi fantiči ali mladini, posebno ker si slednji sami izpodkopavajo tla s svojimi nečednimi aferami. Takih energičnih mož se mladini najbolj boje, ker so jim velika zapreka za doseg njihovih sumljivih ciljev. Svoječas so se spravili celo na dr. Tavčarja, ker jim je bil kot poštnjak na potu. Čudno, da tudi njega niso transferirali h »klerikalcem«!

To delo mladine brez vsakih idej je samo razdiralno, zato tudi ne zapuša za sabo drugega, kakor včasih kako žalostno pogorišče. Za splošnost ne pomenijo ničesar, zato gre življenje mirno svojo pot, ker se revolverske žurnalistike resen in pošten človek ne ustraši.

Splošna zgoraj omenjena flegmatičnost je pa vzrok, da se nikdo ne zmeni, če recimo celo najvažnejša trgovska korporacija, »Trgovska in obrtna zbornica« ni imela menda že 15 let nobenih volitev. To je značilno in tudi žalostno znamenje časa.

Občnega zbora gremija trgovcev v Ljubljani, kateri se je vršil v sredi januarja t. l., se je od več kot 1300 članov udeležilo komaj toliko, da se je mogel voliti nov odbor. Nekaj mladinskih eksponentov je hotelo porabiti to priliko že takrat, da spravi svoje somišljenike v odbor. Ker se jim pa takrat ta načrt ni posrečil, so začeli na tistem tudi v gremiju svoje razdiralno delo. Godilo se je in se še godi, da v teh strogov strokovnih organizacijah rujejo in intrigirajo proti svojim lastnim šefom, načelnikom, članom, od vseh trgovcev nekateri za s t r o k o v n o delo plačani uradniki, ki so eksponenti mladine.

Samo na ta način se je moglo zgoditi, da se je zanesla v to strogo strokovno veljavno organizacijo politika in da je odbor kritiziral politično in privatno delovanje svojega člana, ki je celo zvezin predsednik. Nismo hoteli vlačiti imen na dan, toda ker prinaša mladinsko časopisje vsak dan par imen trgovcev, kateri so proti politiki v strogo strokovnih organizacijah, hočemo celo zadevo obširneje pojasniti.

Po statutih, veljavnih za gremij trgovcev, je vmešavanje v politiko v tej strogo strokovni organizaciji prepovedano in pomeni to kršitev statuta.

Vzlic temu pa mladinskim eksponentom ni dala žilica miru ter so predlagali nezaupnico g. Jelačinu, svojemu tovarišu in zvezinemu načelniku, in sicer za njegovo o s e b n o politično stališče. V dotični gremijski seji so glasovali za nezaupnico:

Ambrožič (Abrožič & drug), manufakturnist, Stari trg; Derenda (Derenda & Comp), konfekcija oblek, Gradišče; Hieng Ernest, lesni trgovec; drogist Kane, Židovska ulica; neki Kavčič, tihi družabnik manufakturne tvrdice Rossmann & Tschurn; orjunaš in trgovec s klobuki Šterk s Starega trga; Turk ml., sin znanega gerenta na rotovžu; manufakturnist Železnikar, Marijin trg in Stupica, načelnik.

Najhujša pri tej seji sta bila Kavčič in Šterk, katere sta tudi ostale člane, posebno pa Železnikarja in Stupico, potegnili za sabo.

Proti taki glasovali gg. Ravhekar in Gajšek in v znak protesta proti takemu postopanju nekaterih odbornikov so zapustili dotično sejo gg. Gregore (Gregore & Verlič), Breznik (Breznik & Fritsch) ter Gvido Čadež s Starega trga.

Ko so sedaj videli ljubljanski trgovci to početje gremija, so se zbrali, okrog 40 po številu, na sestanek ter enodušno skle-

nili, da si tega ne puste dopasti ter da mora politika iz gremija vstati. Sklicali pa ni tega sestanka niti kak »klerikalec« niti g. Jelačin, katerega tudi ni bilo zraven.

Kot trgovci, kateri se nimajo javnosti ničesar bati, so izprevideli, da je najhujša pot razčiščenja v gremiju sklicanje izrednega občnega zbora. Ako večina na tem občnem zboru odobri politiko v gremiju, je prav; če pa večina ne odobri politiziranja v gremiju, mora odbor sfršati. Zakaj se torej ti junaki naenkrat tako javnosti boje?

Ker se po pravih gremija mora sklicati izredni občni zbor, ako ga zahteva vsaj četrtina članov, je izjavilo takoj preko 20 trgovcev, da so pripravljeno pobirati podpise članov gremija vsak pri svojih znanih. Poleg nabiralne pole je predložil vsak pobiralec tudi oklice, kakršnega je dobil g. načelnik Stupica. Nekateri so ga brali, drugi so si pustili razložiti. Nekateri so podpisali brez čitanja s pristavkom, da jim je namera že iz napada v »Slov. narod« znana ter so ravno vsled tega podpisali.

Ko je komaj polovica nabiralcev po dvadnevem nabiranju podpisov prinesla še 375 podpisov najbolj znanih trgovcev, je sklenil agitacijski odbor za sklicanje izrednega občnega zbora takoj predložiti te podpise in zahtevo načelniku g. Stupici in kopijo obrtni kot nadzorovalni oblasti. Pod-

pise ostalih nabiralcev, kateri so prinesli podpise tretji dan, oziroma pozneje, ima pa še imenovani agitacijski odbor ter so načelniku gremija g. Stupici že na razpolago.

Namerno da bi sedaj sklicali izredni občni zbor, so začeli mladini v svojih glasilih objavljati imena nabiralcev podpisov, kakor da bi se slednji tega bali. Na drugi strani so pa začeli intrigirati proti sklicanju izrednega občnega zbora ter eden je celo grozil z bojkotom trgovcem, ako ne prekliče svojih podpisov. G. Kavčič, ki pa sploh ni ne trgovec niti trgovski poslovodja, izjavlja, da ne bo dal miru. Torej gospod, ki sploh nima pravice zastopati trditi, hoče že kar diktirati ljubljanskim trgovcem!

Ker so se pa le začeli javnosti bati, izjavlja mladinsko časopisje, da je vse to le »klerikalno« maslo. Misli s tem odvrti od započete akcije nekaj trgovcev, kakor da bi bila sramota, če je kdo pristal SLS. Mladini naj le raje še enkrat pregledajo nabrane podpise, pa bodo videli, da so vse večje znane trdke proti takemu postopanju gremija. To je, kar jih boli!

Če pa ne bo g. Stupica sklical zahtevanega izrednega občnega zbora, bomo prišli z drugim kanonom na dan in povedali tudi, zakaj ga ne sklicati. In zopet bo nova afera!

kratnem iznosu predvojne najemnine le pri onih, ki imajo 40.000 dinarjev letnih dohodkov, to pa le tedaj, če imajo manjša stanovanja kot 4 sobe. Kdor ima 5 ali več sob, pa spada med zaščitenca, plača 36 kratno predvojno najemnino. Kdor pa ima letnih dohodkov od 40—80 tisoč dinarjev in stanovanje 5 ali več sob, naj plača 48 kratno predvojno najemnino.

— Zanimiva tožba. »Prager Tagblatt« poroča, da so vložila tri slovenska društva v Trstu, »Narodni dom«, »Sokole« in »Konsumno društvo« v Rojane tožbo proti zavarovalnici »Slavija« v Pragi na izplačilo zavarovalnine za njihova v noči od 3. na 4. in od 7. na 8. septembra l. 1921. zgorela poslopja. »Slavija« je prvo prošnjo za izplačilo zavarovalnine odklonila z utemeljitvijo, da ne gre za navaden požar, ampak za »asilje fašistov, za kakoršno zavarovalni zavod ne jamči. Vsled odklonitve izplačila so imenovana društva vložila pri tržaškem sodišču tožbo proti »Slaviji«, kateri pa se je »Slavija« znela izogniti z ugovorom, da tržaško sodišče ni kompetentno za razsodbo. Tožitelji so nato svojo tožbo v Trstu umaknili in vložili novo tožbo pri sodišču v Pragi. Tu se je skliceval zastopnik družbe na zastarelost tožbe poleg tega še na okolnost, da so poslopja zažgali fašisti, vsled česar zavod ne more izplačati odškodnine. Zastopnik slovenskih društev dr. Mandić pa je naglašal, kakor poroča »Prager Tagblatt«, da ni ugotovljeno, da so poslopja zažgali fašisti, a tudi če bi to bilo res, še ni mogoče govoriti o upor v smislu kazenskega zakona. V svrhu zaslišanja obojestranskih prič je sodišče razpravo preložilo na nedoločen čas.

— Dobre informacije. Belgrajska Pribičevićeva »Reč« objavlja načrt za preureditev Srednje Evrope, kakor si jo je bil zasnoval baše budimpeštanski list »Magyar Orszag«. Po tem načrtu bi se Hrvti in Slovenci v Bosno in Dalmacijo vred odcepili od Srbije, Slovaki in Moravani od Češke, Sibirij od Romunije, nakar bi Madžari skupaj s Hrvti in Avstriji osnovali neko novo federacijo. Takih političnih fantazij našteva baše »Magyar Orszag« in po njem Pribičevićeva »Reč« še več. Značilno pa je, da vseh teh fantazij v »Magyar Orszagu« ni mogoče nikjer najti.

— Novo delo arhitekta prof. Jožeta Plečnika. »Prager Presse« z dne 18. marca ima fotografirani modela nove katoliške cerkve, ki jo bodo sezidali v Pragi v Kralji Vinohradih. Originalni načrt za novo cerkev je napravil arhitekt prof. Jože Plečnik.

— Neuljudnost. Neki puškar iz Kranja se je 20. t. m. pripeljal jutraj v Ljubljano, da v vojaškem skladišču na ljubljanskem polju kupi smodnik. Tamošnji upravnik, nek polkovnik, pa puškarju ni hotel podpisati dovoljenja, da si je bil že v svoji pisarni, ter velel, naj pride ob 11. uri. G. polkovnik pač ni pomislil, da je s to čisto nepotrebno sekretario povzročil stranki zaradi najetih voznikov in zamude veliko materialno škodo. Podpis pač polkovnika ne zamudi, če pa so določene uradne ure, naj se to zapiše in strankam razglasi, da ne bodo zastoj hodilo in si napravljale stroškov. Sicer pa dozdaj niso delali nikomur stitnosti, naj je prišel kadarkoli, kadar je bil upravnik v pisarni, čemu torej naenkrat ta izpremenba?

— Nerva žrtve demokratske maščevalnosti. Za profesorjem Ribarčičem je sledil profesor Pečovnik, ki je prestavljen iz Maribora v Skopje. Prof. Pečovnik se je kruto pregrešil zoper narodno in državno edinstvo, ker je kandidiral na listi bratskega sporazuma.

— Uradni širatelj se je pojavil te dni, ko je šlo za neko nedvigljivo pošiljko na postaji S. Odpošiljatelj, ki je bil obveščen, da naslovnik pošiljke noče dvigniti, je sporočil namembni postaji, kjer je ležala pošiljka, naj se ta naslovniku ponovno avizira. Namembna postaja je pa ta dopis vrnila odpošiljatelju poleg oddajne postaje v Ljubljani z naročilom, da se mora taka odredba poslati namembni postaji le preko oddajne postaje. Nato je moral odpošiljatelj ponoviti naročilo in jo oddati oddajni postaji, da ta odpošilje naročilo namembni postaji. Mogoče bi bilo tako postopanje opravičeno, če gre za kako spreminjevalno dispozicijo, ne pa, če se prosi samo za ponovno aviziranje. Kdo bo pa plačal ležarino?

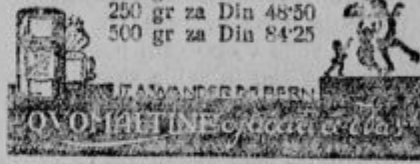
— Svoboda tiska. Iz Dalmacije poroča, da je državno pravdnštvo v Splitu dvignilo obtožbo proti izdatelstvu »Hrvatska Rijeka« donu Kerubinu Segviću na podlagi zakona o zaščiti države. Dravno pravdnštvo predlaga v svoji obtožbi za dona Kerubina Segvića po § 1. zakona o zaščiti države smrtne kazen, oziroma 20 letno ječo!

— Radi omejitve izseljevanja v Zedinjene države severne Amerike so poskušale nekatere firme pridobivati izseljence, da se izselijo v Mehiko, od koder jim bo omogočeno ob ugodni priliki vtihoptati se v Zedinjene države severne Amerike. Naša izseljenška oblast ima v rokah take oferte od firme Benedetto Sozio, Marseille, Rue de la Republique 80. Že ponovno smo opozarjali na žalostno usodo na ta način zapeljanih izseljencev, ki jim preti zapor, lakota in deportacija v domovino. Da se izseljenci v bodoče izognejo nezgodam, ki jih čakajo, ako nasadejo brezvestnim agentom, svarimo še enkrat pred takim izseljevanjem. Agente, ki bi na ta način zapeljivali ljudi, kakor tudi one osebe, ki širijo take vesti, naj se razpnejo policijskim oblastvom.

Hranite, ne skoparite!

Angleški zdravniki izjavljajo, da je 40 % otrok shujšanih, vsled česar so slabotni, nervozni in občutljivi. Ne dobivajo sicer premalo jesti, toda hrana nima v sebi dovolj hranljivih snovi. Ona je kamen namesto kruha. Dajte svoji deci jutraj skodelico »GEMMINE« in videli bode, kako pravilno deluje to nanje.

Dobiva se povsod v škaflijah od
100 gr za Din 26—
250 gr za Din 48-50
500 gr za Din 84-25

— Republika Peru je ustanovila v Belgradu svoj konzulat. Eksekutur je podeljen g. Jakobu M. Alkalaju. Na to se opozarjajo izseljenci.

— Ponarejeni bankovci. V zadnjem času so zopet začeli krožiti pri nas, posebno v južnih krajih, ponarejeni slovenski bankovci. V promet so jih spravili, kolikor so mogli do sedaj dognati, tuji trgovski poletniki in trgovci z živino. Bankovci so sicer dobro ponarejeni, spoznajo se pa kot nepravilni po blede barvi in nerazločnem tisku.

— Za ljudsko izobrazbo v Južni Srbiji. Prosvetno ministrstvo je odobrilo večje kredite za zgradbo novih osnovnih šol. Topot pride predvsem na vrsto Južna Srbija, posebno bitoljski in bregalniški kraj, kjer je pismenih komaj 25 odstotkov vsega prebivalstva.

— Samomer brezposelnega. V Zagrebu se je vrgel pod vlak 19 letni brezposelni natakar Jožef Gajster iz Celja. Vlak mu je odrezal glavo in obe roki.

— Smrt na poti. Minolo stredo je neka gopapa iz Vinkovcev spremljala svojo 20 letno hčerko iz zdravilišča za jetično na Brestovcu v Zagrebu, kjer se je bila zdravila, na kolodvor, da bi se odpeljali domov. Med potom je pa hčerki nenadoma postalo slabo in mali je velela kočijažu, naj vozi v bolnišnico mesto na kolodvor. Preden sta pa dospeli do bolnišnice, je hčerka v materinih rokah izdihnila.

— Nesreča na cestni železnici v Zagrebu. Trgovski poletnik Frie Houška v Zagrebu je skočil včeraj z voza cestne železnice, ko je bil voz v polnem teku. Houška je pri tem padel in prišel z obema nogama pod kolesa, ki so mu jih zlomila.

— Kongres rezervnih častnikov 1926. v Zagrebu. Na pravkar minulem zboru rezervnih častnikov in bojevnikov v Belgradu so sklenili, da se vrši bodoči kongres — 1926 — v Zagrebu. Vsi udeleženci morajo priti v uniformah in z odlikovanji.

— Vojaske tehnične čete pri zgradbi železnice. V zadnjem času sodelujejo vojaške tehnične čete v znatni meri pri raznih javnih delih. Tako se je s pomočjo teh čet v najkrajšem času dovršila normalna proga, 52 km dolga proga Veleš-Slip, na kateri je mnogo betonskih mostov in železen most čez Vardar pri Velešu. Letos bodo vojaške tehnične čete sodelovale pri zgradbi dveh novih železniških prog: Plavnica—Podgorica in Slip—Kočane. Na poslednji bo treba zgraditi 60 objektov, med temi železen most na Zletovski Reki.

— Požar v Skoplju. V Skoplju je zgorel hotel London. Ogenj je nastal vsel petrolejke, ki je svetila ponoči na stopnicah in eksplozivno.

— Snežni zameti v Južni Srbiji in Boki Kotorski. Zadnje dni je po Južni Srbiji divjal silen snežni vihar; zaradi zametov je bil ponekod prekinjen železniški promet. Po planinah je padlo do 1 m snega, pota so neprehodna. — Tudi v Boki Kotorski je zadnje dni nastopila kruta zima z mrazom in snegom. Ves promet s Cetinjem je ustavljen. Ker je bilo sadno drevje v cvetju, je vse pozeblo. — Visok sneg je zapadel tudi v Bosni in Hercegovini.

— Tatovi v krškem okraju. V Čečehah pri Cerkljah, okraj Krško na Dolenjskem so do sedaj neznan tatovi odnesli v noči na 13. marec iz trgovine Franca Jurečiča manufakturnega blaga v vrednosti 25.000 Din in 10.000 Din gotovine. Oročništvo jih pridno zasleduje, vendar brez uspeha do danes.

— Hraški pralni prašek prizanaša petila in šteti denar. 1029

— PROTI ODEBELOSTI deluje s kolo-salnim uspehom »Villanova« čaj. Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah. — Proizvajal: Laboratorij Mr. D. Villan, Zagreb. Prilaz 71. 1591

Iz Primorske.

p Pregarjanje učiteljsva. V zadnjem času so oblasti poostreleregarjanje slovenskega učiteljsva, ki je organizirano v slovenski učiteljski zvezi. Vrše se številne hišne preiskave pri učiteljih in učiteljicah, ki so člani te zveze. Pri tem nastopajo izvršujoči organi večkrat na surov način. Dasi niso doslej nobenemu nič kaznivega dokazali, so vendar že marsikateri rega vrgli na cesto. Pritisk na učiteljsvo je naravnost brutalen.

p Kelih z dr. A. Gregorčiča. Ob priliki zlato maše so bili gorški Slovenci podarili svojemu voditelju in dobrotniku dr. A. Gregorčiču dragocen kelih s pateno. Ta kelih se sedaj dediči podarili Slovenskemu študentsku v Gorici.

p Strahovanje v cerkvi. Na Vrhu pri Buzetu je župnik Peršič v cerkvi spovedoval

Dnevne novice.

— Neumnost in zlobnost si navadno delata družbo v predalih »Slov. narod«. Ta list se je v včerajšnji številki na več mestih zalel v naš četrtkovni članek »Mednarodna kampanja proti gg. Pašiču in Jovanoviću zaradi svetovne vojne«. Način njegovega boja proti nam znači sledeči stavek: »Včerajšnji »Slovenec« se je izpozabil tako daleč, da ponavlja še stokrat ovrženo bajko, kakor da bi bila Srbija zakrivila svetovno vojno in se v dokaz za svoje obdolžitve sklicuje na klevete histerične miss Durham, ki je najbrže proti gotovemu plačilu organizirala kampanjo...« Ker se z dlobo in neumnostjo ne bomo borili, hočemo na naslov poštenih čitateljev, ki bero liste, ugotoviti sledeče: O vojni krivdi smo izrečno poudarili, da nosita Avstrija in Nemčija največji del vojne krivde. Toda tudi drugi niso pri tem nedolžni. Jasno je bilo povedano, da tudi v nedolžnost takratne angleške diplomacije ne verujemo. Iz telega članka je jasno, da smatramo Srbijo (in tudi Belgijo) za žrtve politike velesil. Kar pa se tiče vprašanja, kdo je dal povod za izbruh svetovne vojne, o tem ni smelo podati svojega mnenja, ampak smo povedali le, kaj očitajo tedanj srbski vladi angleški listi. In mi ne vemo, čemu in zakaj bi bilo dobro take stvari zamoževati. Miss Durham, ki nam jo glasilo neumnosti in zlobnosti očita, poznamo tudi mi. In smo tudi povedali, da najbrže govori iz nje »stara antagonija proti Srbiji in je zato treba njene sodbe sprejemati z veliko previdnostjo.« Nastop Selona Watsona pa nas ne sme pustiti hladne. Njemu najbrže niti neumni »Slovenski narod« ne bo upal očitati, da je napisal svoje članke — za denar. To je v tem slučaju resen nasprotnik, tembolj, ker mu doslej nihče ni mogel očitati antagonije proti nam. Zato je potrebno, da je naša javnost o teh stvareh poučena. Mi se ni smelo pomišljati, obvestiti javnost o vsebini napadov angleških listov na bivšo vlado bivše kraljevine Srbije, ker smo prepričani, da se bo z lahkoto dala dokazati njena nedolžnost. Toda strahopetni molk režimskega časopisja dela strašno slab utis, ker kaže, kakor da bi se naša država morala nečesa bati. In to je kapitalna napaka! Vlada sama pripravlja v svojo obrambo »modro knjigo« in to svojo namero tudi objavlja, kakor smo mi že v četrtki poročali. Vlada bo svoji žurnalistiki za njeno strahopetnost dolžna malo hvaležnosti, čeprav verjamemo, da ji je ta nastop angleške javnosti neprijeten. Radi vprašanja vojne krivde si vlada sicer ne bo delala sivih las, ker ji ne bo težko dokazati nedolžnost Srbije. Ampak sitno je, da so Angleži s tem nastopom pokazali, koliko cenijo pri nas sedanji režim. To je tisto, kar je neprijetno in bode gospode režimovci! Da pa bo glasilo zlobnosti in neumnosti čisto na jasnem, povemo še enkrat, da smo v četrtkovnem članku beležili celo govorico, da so morda to gonjo inspirirali sami radikali proti Lj. Jovanoviću. Če je to res, v koga se bo sedaj zaletelo glasilo neumnosti in zlobnosti? V nas seveda zopet ter bo s tem ponovno dokazalo, da v polni meri zasluži ta in zlobnosti.« Za njegove denunciacije ob tej priliki pa se zmenimo toliko, kolikor za nedolžnost muhe, ki povsod pušča svoje naravne sledove. Saj je to menda njen glavni posel.

— Razpuščen občinski odbor in nove volitve. Kaj določa zakon? Čemu je sploh zakon? Kdo postopa proti zakonu? Odgovor na prvo vprašanje se glasi: Zakon, to je še vedno veljavni občinski red za vse nekdanje kronovine Slovenije, določa čisto natanko in izrečno, da se morajo najkasneje v 6 (šestih) tednih po razpustu razpisati nove volitve. — Na drugo vprašanje ne moremo odgovoriti drugega nego to, da je zakon zato dan, da se izvršuje, ne pa zato, da se prezira. — Na tretje vprašanje pa naj vsak bravec odgovori — sam.

— Desetletnica smrti dr. Eckerta. Poteklo je prvih deset let, odkar je umrl v vojaški bol-

nici na Reki prvi hrvatski katoliški časnikar in zvest tovariš dr. Petra Rogulje: dr. Rudolf Eckert. Tudi on je bil dr. Krekov učenec. Po dokončanih studijah je vstopil v državno službo, kjer pa mu nikakor ni ugajalo; obesil je državno službo na kol in se posvetil časnikarstvu. S škofom dr. Mahničem sta na Reki ustanovila »Reške Novine«, ki jim je bil Eckert glavni urednik. Ko je nastala svetovna vojna, so pisale »Reške Novine« tako svobodoumno, da jih je oblast ukinila. Nato je odšel dr. Eckert v Zagreb in prevzel uredništvo novostvornih »Novosti«. Tudi tu ni hotel služiti vojnemu furorju ter je odklanjal uradne članke in oglase za vojno posojilo. Vsled tega je moral, dasi bolan, v vojaške, kjer je kmalu težko obolel in umrl. Pokopan je na reškem pokopališču. Slava njegovemu spominu!

— Iskanje vojaških grobov v Sloveniji. Komisija za iskanje in urejevanje grobov italijanskih vojakov, umrlih v ujetništvu v Jugoslaviji, se obrača tem potom do gg. župnikov in gg. županov s prošnjo, naj kolikor mogoče hitro vpošljejo informacije, ako je kateremu znanu, kjer so pokopani spodaj označeni vojaki, kateri naj bi bili pokopani v okolici Ljubljane. Prosi se eventualna pojasnila nasloviti na: Vojaški kaplan pri kr. generalnem italijanskem konzulatu v Ljubljani. Italijanska misija se vsem onim, kateri se bodo bavili z zgoraj naprošenimi informacijami in iskanjem, v naprej najtopleje zahvaljuje. Določni vojaki so sledeči: major Castelli Marco; vojaki Banfi Carlo, Alessandri Eugenio, Cortina Giovanni, Visigalli Luigi, Frosali Guido, Giustini Carlo, Flammenghi Guerino, Massari Silvano, Bitto Tarcisio, Romagnoli Domenico, Braga Ferdinand.

— Umrja je na praznik sv. Jožefa v javni bolnišnici v Ljubljani gospe Marija Jan., so-proga posestnika, bivšega župana in bivšega poverjenika za kmetijstvo g. Jakoba Jana. Truplo so prepeljali v Podhom pri Bledu, kjer se bo vršil pogreb v nedeljo. Blag ji spomin! Preostali naše iskreno sožalje.

— »Jutrovin« falsifikatorjem. Na članek »Jelačinovi novi potiski« bode ugotovljeno, da g. Jelačin ml. ne išče nikakih podpisov za razveljavljenje zadnjega občnega zbora gremija trgovcev, tudi ni pred 14 dnevi zbral pristave iz trgovskih vrst v Unionski srebrni dvorani, pač pa so se onega večera, ko je bila g. Jelačinu izrečena politična nezaupnica, kateri je prisostvoval, zbrali v omenjeni dvorani zavedni in neodvisni trgovci ter začeli iz lastne iniativne akcije za ustanovitev Slovenskega Lloydja, trgovsko-industrijskega kluba v Ljubljani. Ta klub ima namen gojiti predvsem družabno življenje med člani, pa tudi eventualno stati na strani s stanovskim nasvetom. Ni pa nikaka uradna trgovska organizacija, ki naj bi zastopala interese trgovcev, kar je jutrovemu dopisniku dobro znano. Radi tega je tozadevno slovesničenje vse obsojno vredno. Trgovci, ki so se zavzeli za g. Jelačina, pripadajo raznim političnim strankam. O »klerikalnem ozadj« torej ne more biti govora. Neresnica je, da bi se pobirali podpisi v imenu gremija. Ta trditev je sama na sebi absurda. Kajti iniciatorji zahtevajo sklicanje izrednega občnega zbora, da kompetentni forum razpravlja in sklepa o pravilnosti in opravičenosti političnih nezaupnic. Čeprav je šla tozadevna vloga s predpisanim številom podpisov na načelnika gremija trgovcev, le-ta do danes izrednega občnega zbora ni sklical. Razsodnemu trgovstvu pove to vse!

— Stanovanjski zakon. Prvotni načrt novega stanovanjskega zakona je ministrski svet nekoliko izpremenil in odločil, naj velja novi zakon le do 1. novembra l. 1926. Poslovni prostori naj bi se smeli odpovedovati šele s 1. novembrom l. 1925. Izpremenjena so tudi nekatera določila glede udeležbe gospodarja na najemninah podnajemnikov. Za skupino zaščitenih najemnikov naj naša najemnina v 24

otroke in jih učil krščanskega nauka. Pri tem je z otroci vred nekoliko zakasnil v šolo. Italijanski učitelj je v sled tega napravil ovadbo in po župnika je prišlo pet orožnikov, ki so ga odvedli v sodne zapore v Buzet, kjer so ga pridržali do drugega dne. Čedne metode dvatisočletne kulture.

p Smrtna kosa. Umrl je na Reki ravnatelj tamkajšnje klavnice in živnozdravnik France Munih, goriški rojak iz Sv. Lucije.

p Težka nesreča v Volčji Dragi. Dne 17. t. m. se je v opekarni Ivana Koglota v Volčji Dragi pripetila težka nesreča. Ob zadnjih nalih narastla voda v opuščeni jami je prodrla tenko ilovnato steno in zalila sosedno jamo, v kateri je 11 delavcev kopalo ilovico. Podsulo in zalilo je vseh 11 delavcev. Sedem delavcev so rešili še živih, dasi so bili vsi več ali manj težko poškodovani; trije delavci: 39 letni Fr. Bunc, 26 letni Ivan Černic in 47 letni Josip Bunc, vsi iz Volčje Drage, so ostali na mestu mrtvi; 32 letnega Josipa Martelanca so izrekli smrtnonevarno poškodovanega in bo težko okreval.

Iz Štajerske.

Š Seja mestnega obč. sveta v Celju. Dne 13. marca se je vršila v Celju redna občinska seja, pri kateri so se reševale tekoče zadeve. Pokojnine. Z ozirom na novo službeno pragmatiko je bilo treba urediti pokojnine mestnih vpokojencev izza časa pred novo službeno pragmatiko. Sklenilo se je štati svoječasni 25% povežek, zato pa so se zvišale draginjske doklade v inozemstvu živčih vpokojencev za 50 odstotkov, v tuzemstvu živčih pa za 100 odstotkov. Temeljna pokojnina ostane v prejšnji višini. Celokupni povežek pokojnin bo obremenil mestno občino z zneskom po priložni 48.000 Din. — Mestni vrtnar se nastavi definitivno; pobiralcu cestarine Bučarju se zviša nagrada na 1800 Din od 1. januarja 1925, pri čemur pa nagrada za nadurno delo odpade. Uradnikom stanovanjskega urada se zviša nagrada od 1. novembra 1924 od 200 na 300 Din. — Občinski svetnik Janič predlaga, da se v bodoče vse personalne zahteve, ki predvidevno obremenjujejo mestno občino za več let naprej, odkazejo iz personalnega odseka tudi finančnemu, da more tudi finančni odsek zavzeti svoje stališče glede potrebnega kritja. Umeten predlog pa je bil z večino glasov odbit. — Občinska avtonomija. V nasprotju s tozadevnim sklepom o priliki proračunske debate je odbor soglasno sklenil resolucijo glede vrnitve občinske avtonomije v svoječasnem obsegu, izvemši policije. Pri proračunski debati so blaš gospodje iz samostojnih demokratičnih vrst glasovali proti takemu predlogu, očitno le radi tega, ker je bil ta predlog stavljen iz vrst SLS. — Proračun za leto 1925. Finančna delegacija je vrnila proračun, ker želi nekatere spremembe. Radi lažjega zaračunavanja davčne oblasti in davčnega urada želi, da se razne doklade na obrtni davek poenostavi, da se zahteva pri vseh vrstah 220%. Sklenjena hišna najmarina se bo odobrila. Tlakarina se bo odobrila z izpremembo, da morajo biti davka proste pošiljke do 50 kg in z malimi spremembami pri sporočnih pošiljkah; oprostitve davka pri dovlaticah pa naj odpade. Ker se za proračun zelo mudi, je občinski svet tej želji finančne delegacije ustregel. — Kaldermina. Ker se dosedaj carinska uprava ni plačala kaldermine, se sklne podvzeti skupne korake z ostalimi avtonomnimi mesti, kjer se pobira carina, da se že vendar enkrat izplača v zakonu nam pristojeti prispevek iz carinskih dohodkov. — Stara vojaška bolnišnica se po izjavi vojaške oblasti ne bo mogla za mesto pridobiti, ker baje namerava vojaška oblast na istem mestu zidati hišo za vojni okrug. — Obresti zastalih mestnih doklad se sklne tudi v bodoče pobirati le s 6%; stroški izvršbe potom občine za lastne in prenešene eksekucije pa se določijo po vzorcu, kakor jih pobira Ljubljana. — Cvetličnjak v mestnem vrtu je v popolnoma nevezdržnem stanju in ga bo treba podreti; za vrtnarja pa bo treba dobiti stanovanje drugje. — Za konjušnico se proda vojaški upravi mestnega sveta 160 m² po 11 Din. Stavba bo morala odgovarjati stavbenim in zdravstvenim predpisom. — Tržno nadzorstvo poroča, da so okoličani preteklo leto donasili vedno dovolj živil na trg. Svinjski sejni so se vršili vsako sredo in soboto ter je bilo celo leto pripeljanih na sejm 2165 svinj. Slabo so se obnesli živinski sejni, ki so se vršili trikrat na leto, a je bilo na nje prignanih komaj 316 glav goveje živine. Kramarskih sejmov se je udeležilo celo leto okoli 180 do 190 tujih kramarjev. Obnesli so se srednje dobro. Tržne in sejmске pristojbine so nesle mestu po odbitku stroškov okoli 90.000 Din. — Konjušnico za Narodnim domom je vojaška oblast postavila brez vsakega vprašanja mestne občine in sosednih interesov. Mestni magistrat je napravil pritožbo na velikega župana, ki je interveniral pri divizijski oblasti. Končno je vojaška oblast sklicala komisijo na lico mesta. Zastopniki mestne občine in prizadeti sosedje so soglasno protestirali proti stavbi iz zdravstvenih in obče stavnih ozirov, ker konjušnica nikakor ne spada skoro sredi mesta na tak prostor, ter so zahtevali, da se mora ta baraka odstraniti. Občinski svet je to postopanje soglasno odobril. — Drebnemu zavodu se dovoli na-

ročiti par krat za vzorce, ako bi jih mogli naši mizarji po isti ceni in kvaliteti izdelovati. Načeloma se sklne, da se z naročevanjem krst od drugod ne sme oškodovati domačih obrtnikov. — Potrebitine gospodinjske šole, ki se je zaprla, se dobro shranijo do nadaljnjega. Justična uprava se pozove, da čimprej dozida na prostoru bivšega okrožnega sodišča novo justično hišo.

Š Na praznik, dne 25. marca ob pol 4. uri popoldne v Narodnem domu v Celju A. Medvedova tragedija v petih dejanjih »Za pravdo in srce«. Priredi »Oral Polzelac«.

Š Smrtna kosa. V Mariboru je umrl vpokojeni nemški nadučitelj Gaischegg, bivši vođa deške ljudske šole. — Pri Sv. Antonu na Pohorju je umrla ga. Kanopova, vd. Kopač, žena tamkajšnjega uglednega veleposesnika in župana. Rodbini iskreno sožale!

Š Samomor. V Spodnji Polskavi pri Pragerskem se je ustrelil bivši ruski dijak Mihajlo Grenčup iz harkovske gubernije v Rusiji. Po razsulu Wranglove armade je prišel v Jugoslavijo in se končno ustavil v Spodnji Polskavi pri posestniku Karlu Hrastniku, ki ga je vzel za hlapca. Vsi so lepo z njim ravnali. Kljub temu je postal vedno bolj domotožen. Napisal je poslovilno pismo materi ter se 14. t. m. zjutraj ustrelil.

Š Smrtno se je ponesrečil v Velenju kočijaž državnega premogovnika, 73letni Ferdo Prater. Pred Haschkejevo gostilno v Šoštanju je pustil v voz vpreženega konja ter nakladal pakete na voz. Ker je mimo pridrvel nek drug voz, se je konj splašil, zdirjal na drugo stran okrajne ceste in Praterja prišnil na tankaj stoječi kostanj tako, da je starček zadobil težke notranje poškodbe. V slovenjegraški bolnišnici je naslednji dan umrl.

Š Cenzurni svet v mariborski oblasti. Mariborski veliki župan je upostavil cenzurni svet, ki bo vršil nad novimi gledališkimi igrani občo cenzuro po veljavnih predpisih, posebej pa še mladinsko cenzuro.

Š Preureditev mariborske pošte. Gradbeno ravnateljstvo za Slovenijo razpisuje oddajo adaptacijskih del v obeh poštah v Mariboru za namestitve avtomatične telefonske centrale. Za glavno pošto je v to svrhu kredita 234.378 dinarjev, za kolodvorsko pošto pa 298.431 dinarjev. Oddelek za dostavljanje paketne pošte pride na kolodvorsko pošto, na glavni pošti pa bodo premestili brzojav v drugo nadstropje, blagajno pa iz prvega v sedanjo dvorano za pismonoše.

Iz Ljubljane.

lj Gospodom odbornikom okoli ljubljanskega gremija! Da vam bo jasno, zakaj so ljubljanski trgovci dali podpise za izredni občni zbor in da ne boste v kalnem ribarili ter zavijali oči, češ, da ste nedolžni, zato vam povemo odkrito in vprašamo: Kdo je zanesel politiko v gremij, ali tisti, ki je odklonil dati na razpolago prostore za politični shod SDS, ali tisti, ki ga zagovarja? Zakaj se skrivate med zidove in sklepete nezaupnice? Zakaj nočete izrednega občnega zbora, ki je edino kompetenten sklepati nezaupnice načelniku zveze trgovskih gremijev? Ali je fair postopanje, če se izsiljujejo nezaupnice od nepoučenih trgovcev? Ali mislite, da ljubljansko trgovstvo ne vidi, kar počenjate v svoji politični nestrpnosti? Zato bo znalo tudi z vami obračunati ob pravem času, ko se ne boste mogli skrivati za vlado in Vam, g. Stupica, tudi ne bo pomagalo prosjati pri g. velikem županu Balliču, da vas reši iz žalostne situacije. Zato vam kliče mo kličite izredni občni zbor gremija trgovcev za Ljubljano, da se tam pomenimo in pogledamo drug drugemu v oči! Posameznih trgovcev pa ne napadajte in ne zakrivajte s tem svojega poraza, ker drugače vam bodo rekli, da niste možje. — Več trgovcev.

lj Na 6000 kron je zvikana pristojbina za pristopno prijavo k ljubljanskemu trgovskemu gremiju. Zvikali so pristojbino sedanji mogotci pri trgovskem gremiju zato, da ne bi v sporu med dvema skupinama v gremiju opozicija pričela vpisovati novih članov, oziroma če bi jih hotela vpisovati, da se ji to zaradi visoke vpisnine onemogoči. Ta sklep bodo s posebnim navdušenjem pozdravili oni številni revčki, ki so si s stradanjem prihranili par sto kron, da bi mogli zaprositi pri magistratu za kakšno malo obrtno dovoljenje. V Ljubljani je namreč še mnogo ljudi, ki se raje skromno preživljajo s prodajo klobasic, sladkorčkov ali česnikov in podobnih drobnarij kakor pa da bi beračili ali pa hodili moledovat na magistrat za vsake pol zemlje, ki bi jo radi snedli. Mnogo je pa tudi takih ljudi, ki bi se radi na ta način zaslužili par krajcarjev in si morebiti tudi gospodarsko opomogli, da jim ne bi bilo treba prezagodaj v ubožnico. Vse upe in nade teh revežev je sedaj pokopal za večno nesrečo sklep sedanjega odbora gremija ljubljanskih trgovcev. Kje pa naj vzame človek, ki bi n. pr. rad sedaj v postu preste prodajal po mestu, celih 6000 K za vpisnino? Dokler pa ni vpisan pri gremiju, ne dobi obrtnega dovoljenja od magistrata. Tako je terorizem, ki so ga zanesli žerjavci v ljubljanske trgovske kroge, občutno udaril ravno najbolj pomoči potrebne ljudi, ki bi radi delali, dokler še morejo in kar še morejo začeti s svojimi pristradanimi prihranki, čeprav bi se dal politični boj med »velikimi« izbojevati tudi na drugačni način. Konec bo pa ta, da bo morala mestna občina prav glo-

boko poseči v mestno blagajno, da bo preuredila one, katerim žerjavovska objestnost ne privošči poštenega dela in zmernega zaslužka. Kaj pravijo gospodje gerentje na to? Ali so se že kaj zagnili, da ta grostnost izgine čimprej v sveta?

lj Konstatiramo, da g. Stupica, načelnik gremija trgovcev, do danes še ni sklical izrednega občnega zbora, čeprav je to zahtevalo predpisano število članov ljubljanskega gremija.

lj Umrl je v četrtek, 19. t. m., posestnik in skladiščnik državne železnice gosp. Franc Levstik. Pokojni je že mnogo let bolehal. Zadnje leto je moral pustiti službo. Bil je tih, miren in blag značaj. N. p. v m.

lj Zopet nezgoda ob cestni železnici. Na praznik sv. Jožefa je na nepojasnen način padel msgr. Tomo Zupan ob frančiškanskem mostu v Stritarjevi ulici s stopnjice električnega voza ter za hip obležal nezavesten. Pasanti so se takoj zavzeli za ponesrečenca, ki je nekoliko krvavel na glavi ter dobil več polplutb. Ko je gospod biseromašnik prišel nekoliko k sebi in videl množico ljudi, se je zavzel in pral: »Kaj sem morda bil padelec?« Rešilni voz je bil takoj na razpolago, nakar se je monsignor odpeljal v bolnišnico, kjer so mu rane očistili in obvezali. Sedaj se nahaja v domači oskrbi pri sestri v Ljubljani — in je upati, da ne bo hujskih posledic. Po vsem soditi so monsignora bile obšle na voznji trenutne slabosti, da je omagal.

lj Znižanje cen mesa. V nekem slovenskem dnevniku smo brali včeraj, da nameravajo znižati z današnjim dnem v Logatecu in Planini cene mesa od 20 na 15 dinarjev z ozirom na padle cene živini, na Vrhniki pa da prodajajo zadnje vrste govedine že davno po 12 Din za kilogram. Kakor nam poročajo, se je tudi mestni gerentski svet v Ljubljani na eni svojih zadnjih sej o tem vprašanju posvetoval in sklenil določiti ceno mesu tako, da bo občina plačala vsakemu, kdor pri kupit mesa na mestno stojnico, še po pet dinarjev v gotovini za vsako kupljeno kilo mesa. Tako bo Ljubljana tudi v tem oziru prednjačila celi Sloveniji in ne samo Vrhniki.

lj Komu na čast? Na sv. Jožefa dan so na vse zgodaj zjutraj začeli po ljubljanskih ulicah škropiti. Ta nepričakovani in nenadni pojav je vzbudil med ljubljanskimi občinstvom veliko pozornost. Ljudje so ugibali kakor pastirci pri jaslicah v pesmi: »Kaj bi moglo nek' to biti?« Nekateri so rekli, da škropijo, da ne bi zopet koga zasulo, ker reševanje z rešilnim avtomobilom je zaradi velike porabe bencina drag špas, voda je mnogo cenejša. Drugi so rekli, da škrope na čast jugoslovanskega nacionalistom, ki so priredili na sv. Jožefa dan svojo slavnost. Najbolj uganili so pa po naših mislih oni, ki so rekli, da škropijo na čast vsem Pepetom. Posebej so pa še ljudje opazili, da je bila jako na gosto in na drobno poškropljena nekdanja krvava dolina od tam, kjer se cepi od »forštata«, pa okoli vogla lepe enonadstropne hiše skozi do Resljeve ceste. Natančnega vzroka za prazniško škropljenje pa vendar ni še nihče dognal in zato je ostalo to vprašanje še do danes odprto in tvori predmet živahnih razprav med ljubljanskimi meščani.

lj Mesto cvetja na krsto p. Placida so za cerkev sv. Fračiška v Sp. Šiški darovali: Neimenovani 300, gospod in gospa Trtnik 200, neimenovani 100 Din.

lj Poštno pogrebno društvo »Dobrotac«. Občnega zbora »Dobrotec«, obšmrtnega podpornega društva poštnih nameštencev v Ljubljani, ki se je nedavno tega vršil, se je udeležilo 44 članov. Iz odborovega poročila posnemamo, da je imelo društvo v preteklem poslovnem letu 574 rednih ter 80 izrednih članov. Umrla sta dva redna in 1 izreden član. Podpor se je izplačalo 1700 Din. Dohodkov je imelo društvo 8093 Din, izdatkov pa 4381 Din. Prebitek 3712 Din je lanskodruštveno imovina 8152 Din zvišal na 11.803 Din. K imovini je prištel še 1220 Din na prispevkih za 14. smrtni slučaj. Ob smrti rednega člana, ki je vsaj eno leto društveni član, se izplača preostalim podpora 2500 Din, ob smrti otroka pa polovica. Društvo »Dobrotac« je hvale vredna ustanova. Dasi ne dela nobene kričave reklame, vendar število njegovih članov stalno raste. V interesu državnih nameštencev in njihov družinskih članov je želeli človekoljubnemu društvu kar mogoče lepega razmaha.

lj Umrl so v Ljubljani: Fran Levstik, skladiščnik in hišni posestnik, 55 let. — Marica Ahlin, hči mesarja in posestnika, 14 mesecev. — Marija Jan, posestnikova žena, 50 let. — Josip Porovne, sin dninarice, 18 mesecev. — Ivan Sluga, bivši pekovski pomočnik, 81 let. — Viktor Pogačar, kočarjev sin, 8 mesecev.

lj Izpred justične palače. Včeraj se je pripeljal neki gospod, ki je imel mal opravke na sodišču, pred justično palačo. Pred glavnim vhodom je pustil svoje kolo in je odšel samo za par minut po opravku. Ko se je vrnil, kolesa ni bilo več. — Več podobnih slučajev nam je pokazalo, da je ravno ta prostor najbolj nevaran za puščanje koles.

Klobuke, čepice, perilo, kravate

ltd. — nudi najceneje

TRGOVINA »PRI AMERIKANCU«
LJUBLJANA, STARI TRG ŠT. 10.

Zaloga telovadnih potrebščin!

Prosveta.

pr Cerkven koncert v stolnici. Cecilijino društvo za stolno župnijo v Ljubljani priredi v ponedeljek, 23. marca 1925, točno ob pol 8 zvečer v stolnici cerkven koncert s sledečim sporedom: I. a) Frescobaldi: Passacaglia; b) Bach: Fuga v C-molu (IV. 9); c) Springer: Preludij iz koralne sonate (za orgle). — II. a) Traven: Sveti križ; b) Foerster: Lamentacije (mešana zbor a capella); c) Premrl: O grešnik, zdaj odprj srce; d) Premrl: Večno srčno je življenje (mešana zbor a capella). — III. a) Bossi: Molitev; b) Russó: Ofertorij štev. 4; c) Chiesa: Pastoral (za orgle). — IV. a) Premrl: Jezus je majhen, ženski zbor z orglami; b) Premrl: Žalostna Mati božja, mešani zbor a capella; c) Mav: Sveti rožni venec; d) Kimovec: Zdrava, o nebes Kraljica (mešana zbor a capella). — V. Guilmant: II. orgelska sonata. Allegro moderato. Larghetto. Allegro vivace. — Orgleske točke bo izvajal in koncert vodil ravnatelj stolnega kora Stanko Premrl. Pevske točke bo pel stolni pevski zbor; na orglah bo spremljal g. Heri Svetel. — Sedeži po 15, 12, 10 in 8 Din; stojšča po 5, za diake po 3 Din se dobivajo v jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

pr Spored VII. muzikalnega predavanja za mladinu, ki se vrši v nedeljo 22. t. m. ob 11. uri v Filharmonični dvorani. 1. Slovenske ponarodele pesmi: Zvonikarjeva, Preljub veselje, Blejsko jezero, Triglav. 2. Vilhar: Srcu prijazne oči. 3. Rihar: Strunam, Mašek: Mlatiči, Flajšman: Nevesta in Metuljček. 4. Ipa-vec: Oblačku, Ipavec: Ciganka Marija, Hajdrih: Cerkvica. 5. Jenko: Vabilo, Pogled v nedolžno oko, Foerster: Razbita čaša. 6. Kocjančič: Venec slov. nar. pesmi. Sporedi v Matični knjigarni.

Narodno gledališče v Ljubljani.

DRAMA:

Začetek ob 20 zvečer.

Sobota, 21. marca: VDOVA ROŠLINKA. Ize.

OPERA:

Začetek ob pol 20 zvečer.

Sobota, 21. marca: BOHEME. Red D.

Nedelja v Narodnem gledališču v Ljubljani. V nedeljo sta dve predstavi in sicer obe ob 15 popoldne. Drama vprizori Zupančičevo »Veroniko Deseniškov«, v operi pa Verdijevo »Traviato«, obe deli v dosednji zasedbi. — Predstavi sta ljudski pri znižanih cenah.

Drevi vprizori drama Golarjevo »Vdovo Rošlinko« kot izven predstavo, v operi se pa poje Puccinijev »Boheme« za red D.

LEONID ANDREJEV, MISEL

Razjedajoče razglabljanje je rodilo to dramo. Doktor Keržencev, ki spozna v melanholiji svojega orangutana paralelo s človeškim duhom, išče po smrti v možganih živali vzrok njene duševne bolezni. Eksperimentira že od mladosti, je hladen in samoljuben egoist. Nad vse spoštuje človeško misel, ki ji je dana moč nad drugimi močmi. Moč svoje lastne misli preizkusi nad Savelovim, ki je moč njegove nekdane oboževanke. Sklene ga ubiti in razodene svoj namen njegovi ženi, ki pa ne verjame prav. In potem resnično pobije Savelova v pričo žene in prijatelja. Ves čas simulira blazneža z namenom, da njegov čin ne bi bil kaznovan. In res ga vtaknejo v sanatorij, kjer se mu pa zmedejo misli: ali sem le dobro igral blazneža, ali pa sem res blazen. Ljubezenski instinkt, ki ga je Keržencev ves čas zatajeval, se maščuje; obišče ga Savelova vdova, ki mu pove v obraz, da je blazen in mu zato odpušča ter ga s tem porazi in doktorju se razum zatajmi.

Drama zahteva od igralcev naravnosti, od predstavnika glavne vloge pa neizmerno logiko zunanje nastopa, s katero zakriva stopnjevanje vznemirjanja v notranjosti; hlad in korektnost maskirata razdvojenost, ki je vzrok eksperimentiranja, vse do katastrofe.

G. Skrbinšek je režiral igro in predstavljal Savelova; reči je treba, da je razumel igro docela po svoje. Mesto hladnega računarja je ustvaril patetika, ki stopnjuje svojo igro in govor do bučnega in zmedenega furiora. Na kratko, zaigral je na doktorjev tema velik teater in uplival s prirodno grozo skrajno naturalistične blaznosti mogočno na gledalce. Umetnost je morala pri takem pojmovanju stopiti nekoliko v ozadje. Pri režiji, ki je bila v celoti dobra, bi omenili le v sceni umora, da glasni doktorjev govor ne more uplirati sugestivno in da bi — pri splošnem naturalističnem pojmovanju večera — moral vsekakor izzvati intervencijo žene in prijatelja.

Kreacija g. Skrbinškega je več ali manj vplivala na vsakega sodelujočega igralca. Docela svobodno sta bila le Savelov in njegova žena, g. Rogoz in ga. Rogozova, ki je pokazala za vlogo presenelljivo razumevanje. G. Rogoz je bil precej stereotipen in se je le pri uboju povzp. Kraft g. Kralja ni kazal posebnih vrtilin; prav slaba, diletantovska zgubljena sta bila pisatelj Fjodorovič in zdravnik Petrovič. Sluga Vasilij je posnemal Skrbinška preočito; strežnica Maša (ga. Juvanova) je bila premalomestna; dobre, verne naivnosti ji je primanjlovalo.

Predstava je zaradi igralskega pojmovanja hud eksperiment z gledališevimi živci. M.

PERI S

»Samobelin«-avtomat!

Gospodarstvo.

g Trboveljska premogokopna družba in slavenska banka. V četrtletni polgodni je bila podpisana pogodba, na podlagi katere je kupil koncern krog Trboveljske premogokopne družbe Slavensko banko. Na dnevnem redu so večje spremembe pri Slavenski banki. Radovedni smo, kaj se skriva pod to transakcijo.

g Ustavitev poravnalnega postopanja in konkurzni oklici. O imovini Ivana Jakšca, trgovca v St. Petru pri Zidanem mostu je razglašen konkurz ustavljen poravnalno postopanje.

g Konkurs. O imovini tvrdke Pinter in Weber, tvornice kandi in Celju je razglašen konkurz.

g Vpisi v trgovinski register. Vpisale so se nastopne tvrdke: Stojan & Cmp., izdelovanje pekovskih potrebščin v Celju; Ljudevit Marx, tovarna lakov, d. d. v Domžalah; Pachiaffo, Knez in drug, tvornica zlatnine in srebrnine v Gabrjah pri Celju; »Jezersko«, lesna industrijska in trgovska d. z. o. z. v Kokri; L. K. Steiner & Co., družba z o. z., tesarstvo, lesna in dustrija in trgovina v Ljubljani; »Triumf«, podjetje za predelovanje in trgovino z industrijskimi proizvodi, družba z o. z. v Ljubljani, Triumph-Auto, družba z o. z. v Ljubljani; Bačun in drugovi, lesna trgovina v Ljubnem; Avala, tovarna kemikalij, družba z o. z. v Mariboru; Kranje & Bermež, trgovina z deželnimi pridelki na Vrhniki.

g Občni zbor. Posojilnica in hranilnica za Apaško kotlino v Apačah, r. z. z n. z. 25. marca.

g Poziv upnikom. Hotelska družba, z o. z. v Ljubljani je sklenila razdružitev in prešla v likvidacijo. Družbeni upniki naj se javijo v 14 dneh pri likvidatorju.

g Carinski dohodki. V prvi desetini meseca marca letos so znašali carinski dohodki 50,378.965 dinarjev napram 40,939.737 dinarjev v prvi desetini marca letos. — Od 1. aprila 1924 do 11. marca t. l. so dosegli carinski dohodki 1.632.046.185 dinarjev, medtem ko so bili od 1. aprila 1923 do 11. marca 1924 1.579 milijonov 266.762 dinarjev.

g Cene sladkorja. Kartel sladkornih tovarov je nameraval za Veliko noč cene sladkorju zvišati, kar pa se ne izvršilo radi položaja na svetovnem trgu. Samo so se nekoliko izpremenile cene za posamezna v državi. Cena kristalnemu sladkorju je za Ljubljano Din 13.50, Rakek 13.40 (1), Metković 13.45, Novi Sad 13.55, Belgrad 13.65, Skoplje 13.90, Niš 14, medtem ko so pogoji ostali neizpremenjeni.

g Prometna omejitev. Reekspedicija tovornovolkovnih pošilk na postaji Podbrdo ni dovoljena. Take pošiljke se morejo reekspedirati šele na postaji Gorica-Sveta gora.

g Promet na zagrebški borzi tudi v soboto. Kakor poročajo zagrebški listi, se peča svet zagrebške borze z mislijo, uvesti po zgledu inozemskih borz borzno sestanke tudi v soboto.

g Proračunske dvanajstine. Po vesteh iz Belgrada, se nahajajo 3 proračunske dvanajstine v končni redakciji. Vsota še ni končno veljavno določena, ne bo pa šla čez 25 odstot. nad starim proračunom, ki je znašal, kakor znano, 10.344 milijonov dinarjev.

g Kaj bo z Blairvom posojilom? Belgrajski gospodarski krogi so mnenja, da Blair noče dati drugega obroka posojila zaradi našega notranjega političnega položaja. Kaj bo s predlogom skupine Armstrong-Withworth, se tudi še ne ve. Najbrže bo odbit.

g Jugoslovenska banka d. d., Zagreb. Seji upravnega sveta gornje banke dne 14. t. m. predložena bilanca za poslovno leto 1924. iz-

kazala je čisti dobiček v znesku 16,025.665.68 Din, ki je bil dosežen pri delniški glavnici od Din 100,000,000. Glavni skupščini, ki se bo vršila dne 26. t. m. ob 4. popoldne v sejni dvorani imenovanega zavoda v Zagrebu, se bo predložilo v odobritev izplačilo 12% dividende, to je kakor minulega leta, po Din 12 na delnico. Predlagana bo tudi dodelitev dinarjev 850.000 rezervnemu skladu in Din 1,000.000 davčnemu fondu. Po tej dotaciji znašala bi lastna sredstva rečene banke 126,766.523.65. Din. Nadalje bo predložena tudi dotacija pokojninskemu skladu v znesku od Din 600.000. V splošnem je pokazala bilanca tudi za minulo leto znatno povečanje prometa in povoljen uspeh v vseh poslovnih strokah. Hranilne vloge so se povišale od 191 milijonov Din na 232 in pol milijona Din, stanje blagajne in menic od 91 milijonov Din na 120 in pol milijona dinarjev. Skupni promet v letu 1924 je dosegel 61 in pol milijarde dinarjev. Ob tej priliki naj bo še omenjeno, da se je ljubljanska podružnica tega zavoda preselila prejšnji mesec v svoje moderno urejene lokale v palači »Ljubljanski Dvor«.

g Izvoz Českoslovaške v mesecu februarju 1925. Iz Prage javljajo, da je Českoslovaška izvozila v mesecu februarju letos za 1518 milijonov Kč blaga napram 1507 milijonov Kč v januarju 1925. V februarju je izvozila Českoslovaška v Jugoslavijo svojih produktov za 67,577.000 Kč, kar predstavlja 4.45 odstotka vsega Českoslovaškega izvoza.

g Italijanska zunanja trgovina v letu 1924. V letu 1924. je bil uvoz v Italijo 19,387 milijonov lir (1923 17,189 milijonov); izvozila pa je Italija lani za 14,310 milijonov lir (1923 pa za 11,086 milijonov lir). Pasivnost bilance italijanske zunanje trgovine se je zmanjšala od 6104 milijonov lir v letu 1923 na 5078 milijonov lir v lanskem letu.

Borze.

Dne 20. marca 1925.

DENAR.

Zagreb. Italija 2.5575—2.5875 (2.535 do 2.555), London 300.40—303.40 (297.83—303.83), Newyork 62.75—63.75 (62—63), Pariz 3.245 do 3.395 (3.23—3.25), Praga 1.87—1.90 (1.84357 do 1.87375), Dunaj 8.825—9.025 (8.73—8.93), Curih 12.15—12.25 (12.04—12.14).

Curih. Belgrad 8.175 (8.325), Budimpešta 0.0072, Berlin 1.235, Italija 21.07 (21.125), London 24.795 (24.795), Newyork 518.75 (518.60), Pariz 26.85 (26.90), Praga 15.40 (15.40), Dunaj 0.007325 (0.007305), Bukarešt 2.45, Sofija 3.775.

Dunaj. Devize: Belgrad 11.18, Kodanj 128.80, London 33.90, Milan 28.79, Newyork 709.35, Pariz 36.81, Varšava 136.15. Valute: dolarji 704.60, angleški funt 33.72, francoski frank 36.75, lira 28.80, dinar 11.14, Českoslovaška krona 20.91.

Praga. Devize: Lira 137.75, Zagreb 53.50, Pariz 175.25, London 161.675, Newyork 33.80.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. 7 odstot. investicijsko posojilo iz leta 1921. 64.50—66, 4 odstot. Kranjsko deželno posojilo iz leta 1888. 22.50 (blago), 4 in pol odstot. Kranjsko deželno melioracijsko posojilo iz leta 1911. 22.50 (blago), 4 in pol odst. Kranjsko deželno posojilo iz leta 1917. 22.50 (blago), Celjska posojilnica, Celje 210—210 (zaklj. 210), Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 238 (denar), Merkantilna banka, Kočevje 110—130, Prva hrvaška štedionica, Zagreb 840—845, Slavenska banka, Zagreb 74 (denar),

Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana 190 do 200, Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana 420—430, Strojne tovarne in livarne, Ljubljana 135 (blago), Združene papirnice Vevče 100—112, Stavbna družba, Ljubljana 275—285.

Zagreb. Hrvatska eskomptna banka, Zagreb 123—124.50, Hrvatska slavenska zemaljska hipotekarna banka, Zagreb 65.50, Jugoslovenska banka, Zagreb 110, Prva hrvaška štedionica, Zagreb 840—842, Slavenska banka, Zagreb 75, Dioničko društvo za eksploatacijo drva, Zagreb 48—50, Hrv. slav. d. d. za industriju ščecera, Osijek 705—715, Našica 50—60, Gutmann 475, Slavonija 59—60, Trboveljska premogokopna družba 410, 7 odstot. invest. posojilo 64—64.75, vojna odškodnina 157—158.

Dunaj. Efekti: Živnostenska banka 845.000, Alpine 333.000, Greinitz 138.000, Kranjska industrijska družba 495.000, Trbov. premog. družba 460.000, Hrvatska eskomptna banka 138.000, Leykam 130.000, Jugoslovenska banka 120.000, Hrvatsko-slav. dež. hip. banka 71.400, Mundus 802.000, Slavex 135.000, Slavonija 64.000.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Trami meste, fco Postojna, 2 vag. 370, 370 (zaklj. 370), hrastovi hlodi od 30 cm prem. napr., od 2 m dolž napr., fco nakladalna postaja 650 (blago), bukova drva, napolsuha, cepanice, fco Podbrdo, 2 vag. 25, 25 (zaklj. 25), bukovo oglje la, fco Podbrdo 1 vag., 118, 118 (zaklj. 118). Zito in poljski pridelki: Pšenica prekmurska 74—75, fco Dolnja Lendava 470 (blago), otrobi pšenični, drobni, juta vreče, fco Ljubljana 210 (blago), otrobi pšenični, drobni, pol pap. pol juta vreče, fco Ljubljana 205 (blago), otrobi pšenični, debeli, juta vreče, fco Ljubljana 250 257.50 (blago), koruza nova, prompt, fco sremška postaja 182.50 (blago), koruza nova, promptna, par. Ljubljana 225 (blago), koruza nova, okrogla, promptna, fco medjimurska postaja 230 (blago), koruza nova, april, maj, junij, fco Postojna tranz. 260 (blago), koruzni zdrob, juta vreče, fco Ljubljana 400 (blago), ajda siva, fco štajerska postaja 287.50 (blago), bučne peške, rešetane, fco štajerska postaja 500 (blago), bučne peške, rešetane, fco Rijeka neocar. 525 (blago), krompir rdečkast, fco štaj. postaja 140 (blago), krompir beli, fco štaj. postaja 135 (blago), krompir rumeni, fco štaj. postaja 110 (blago), čebula, fco štaj. postaja 360 (blago).

Novi Sad. Koruza za april—maj 190, za junij 200, moka bazis »0« 650. Položaj nestalen.

Naznanila.

Ljudski oder v Radovljici naznanja, da so vstopnice za pasionsko predstavo dne 23. marca že razprodane; na razpolago so še za 25. in 29. marca ter 5. april pri Kmetijski zadruhi. Začetek vsakokrat ob pol 4. uri popoldne.

Strokovna zveza javnih nameščencev ima drevi ob 8. zvečer redno sejo v kleti Konsumnega društva, Kongresni trg 2. Prosimo polnoštevilne udeležbe! Vodstvo.

Društvo upokojenih javnih nameščencev za Slovenijo v Ljubljani opozarja svoje člane, da se vrši letošnji redni občni zbor društva v ponedeljek, dne 23. t. m. ob pol osmih zvečer v gostilni pri Mraku na Rimski cesti.

Esperantopsko predavanje. V sredo 25. t. m. ob 10 dopoldne predava v zbornišni dvorani univerze g. prof. Rakuša iz Maribora o temi »Esperanto in njega protivniki«. Esperantski klub v Ljubljani vabi k predavanju vse, ki se zanimajo za esperanto.

Društvo Gosposvetski zvon priredi svoj običajni občni zbor dne 26. marca 1925 ob 19.

uri v Mestni posvetovalnici v Ljubljani. Vabljeni so p. t. članstvo, da se ga udeležijo v polnem številu. Gosposvetski zvon.

Turistika in sport.

Ilirija — Hermes 3:1 (polčas 1:1). Na praznik odigrana prvenstvena tekma med prvaki Ilirijo in Hermesom je končala z nadejano zmago Ilirije v razmerju 3:4. Tekma je prinesla pričakovani oster boj in bi nudila zadovoljiv sport, da ni proti koncu postala naravnost neizbitna, ker so nekateri igralci Hermesa izzvali pretirano ostro igro; posebno se je v tem oziru odlikovala Hermesa leva zveza, in to ne prvič (Celje). Ilirija je nastopila nekoliko oslabiljena. Od rezervnih igralcev sta stranska halja Kos in Edi v splošnem zadovoljila, istotako Dekleva kot levo krilo, za Vrhnika, ki je igral srednjega napadalca, pa je bila igra preostara in ni prišel do veljave. Za vse štiri velja, da so pač uporabni za domače tekme z lažjimi protivniki, medtem ko za težje tekme internacionalnega značaja šele dozorevajo. Od ostalega moštva je bil najzanesljivejši obrambni trio Miklavčič-Pogačar-Beltram in za tem desno krilo Zupantič I. Lado kot centerhalfo manjka potrebnega pregleda in mirnosti. Hermesa moštvo je podalo v prvem polčasu, ko je igralo na žogo in ne v prvi vrsti »na moža«, in ko je še zmagovalo diktirani najostrejši tempo, eno svojih najboljših iger. V tej formi predstavlja prav dobro moštvo, zmožno nadaljnega rapidnega napredka. Razen tega, da je moštvo v tehničnem pogledu povsem izglajeno, razpolaga tudi z nekaterimi prvostopsnimi posamezniki, kot Zemljak ali brata Pleš. V drugi polovici igre je precej popustilo, ker ni vzdržalo tempa ter se sementerja zateklo k nedovoljenim sredstvom, kar priča, da živa pomanjkljivo sportno vzgojo. Prvi gol je dosegel Hermes, ki je bil začetkoma nekoliko v premoči po lepih akcijah napadalne vrste. Izravnavo je dosegel konec prvega polčasa Milan, drugi gol po kotu iz težke situacije Zupantič I. in tretjega Lado z ostrim strelom iz približno 25 m. — Sodnik g. Vodišek je storil, kar je mogel, da se je zaključila igra brez pomembnih incidentov. V svojih odločitvah je bil precizen, neprizakovan ostra igra v drugem polčasu pa se zdi, da je iznenadila tudi njega.

Slovensko planinsko društvo ponovno opozarja vse svoje člane, da morajo prinesiti s seboj vse izkaznice, ako žele uverjenje za polovično vožnjo, ki jo uživajo člani planinskih društev.

Krvavec. (Poročilo iz Krške kočne na Krvavcu ob 2. t. m.) Ob 7. —7 C. Sneg pršič — 60 cm visok. Smuka idealna. Nebo brez oblakov — ozračje mirno — brez vetra.

Kranjska gora. (Poročilo ob 20. t. m. Ob 7. —8 C. Barometer neizpremenjen. Nebo brez oblakov, ozračje mirno brez vetra. Sneg pršič — 20 cm. Smuka ugodna. Saninec dober.

Izpred sodišča.

§ 104. Zgodilo se je, da je dobil sinček boljše mamice radi nedostojnega vedenja v šoli 3 ure zapor. Mamica je bila prepričana, da je kazni krivična ter je zato profesorja oštela, češ da je njen sinček nedolžen, da ga profesor črti ter da gre to vse samo iz politične strani. Profesor pa je mamico tožil radi žaljenja po znanem § 104. Obtoženka je priznala vse očitke, zagovarjala pa se je, da je vsled bolezni silno razburljiva, in ji je tudi zdravnik dal spričevalo, v katerem je potrdil, da trpi na nevraseniji ter da se ji ne smejo nepremišljeni izrazi šteti v zlo. Z ozirom na ta zagovor je obsodil senat gospo na 1000 Din

Ljubezen in zlato.

Angleški spisal Jack London, prevel J. M.

»Sedaj pa gledi tiste dvojne dividende osemnajstega —« in John Dowsett je vzel kos papirja iz svojega zapisknika in si uravnal očala. »Naj vam pokažem številke. Tukaj, vidite...«

In s temi besedami je pričel na dolgo in široko pojasnjevati tehnično in zgodovinsko plat dobička in dividend družbe Ward Valley izza dne njene ustanovitve.

Cela konferenca ni trajala delj kot eno uro in ves ta čas je Daylight živel na vrhuncu najvišjega vršiča življenja, kar je kdaj nanje splezal. Ti možaki so res bili veliki igralci. To so bile sile. Resnica, to je vedel, da niso bili pravi notranji krožek. Oni niso zavzemali takega mesta kakor Morgani in Harrimani. In vendar so bili v stikih s temi orjaki in so sami bili manjši velikani. Všeč mu je bilo tudi njihovo vedenje do njega. Bili so spoštljivi do njega, ne kakor kakovi zaščitniki. To je bilo spoštovanje enakosti, in Daylight se ni mogel otresti lokavega laskanja vsega tega, saj se je zavedal dodobra, da so bili toli glede izkušnje toli glede bogastva daleč, daleč pred njim.

»Pošteno bomo stresli množico špekulantov,« je Leon Guggenhammer radostno izjavil, ko so se dvignili na odhod. »Vi, Mr. Harnish, ste pa možak, ki ima to storiti. Oni morajo misliti, da ste sami zase, in bodo imeli škarje nabrušene, da oskubijo novodošlece kakor ste vi.«

»Gotovo bodo speljani na napačno sled,« je pri-trjeval Letton. »Njihov duh se giblje v izvoženih kolo-vozih. Ono, kar je nepričakovano, to prevrže stereo-tipna računanja — vsaka nova kombinacija, vsak neznani, tuj činitelj, vsaka sveža varianta. In vi, Mr. Harnish, jim boste vse to. Ponavljam, to so sami hazardisti in špekulantje in zaslužijo vse, kar pride čez nje. Ti ljudje otežujejo in ovirajo vso zakonito

podjetnost. Nimate pojma, kakšne nepravilne povzro-čajo ljudem kakor smo mi — večsih, s svojo hazardno taktiko, ko prevračajo najbolj zdrave načrte in celo porušijo najtrdnjše ustanove.«

Dowsett in mladi Guggenhammer sta se odpe-ljala v enem avtu, Letton pa sam v drugem. Na Day-lighta, ki mu je bilo še mogočno pred očmi vse, kar se je dogodilo v prejšnji uri, je prizor v trenutku od-hoda naredil globok vtis. Vsi trije stroji so stali liki nadnaravne nočne pošasti ob peščenonasutem vzhodu široke veže. Noč je bila temna in luči motornih voz so rezale temo, kakor bi noži rezali trdo tvarino. Po-slušni lakaj — ta avtomatični dobri duh hiše, ki ni bila last nikogar od trojice mož — je stal liki izkle-san kip, potem ko jim je pomagal v voz. V kočah zaviti šoferji so se temačno gromadčili na svojih se-dežih. Drug za drugim so vozovi liki izpodbojeni čili konji planili v temo, zavili po ovinku in izginili.

Daylightov voz je bil poslednji, in ko je pogledal iz njega, je razbral nerazsvitljeno hišo, ki se je videla skozi temino liki gora. Čegava je neki? je ugibal. Kako to, da so jo uporabili za tajno konferenco? Ali bi lakaj kaj povedal? Kaj pa šoferji? Ali so bili za-nesljivi ljudje kakor tisti naš Mr. Howison? Skriv-nost? V celi stvari jih je kar mrgolelo. In roko v roki s skrivnostmi je stopala moč. Nasilnil se je nazaj in vdihaval cigareto. Godile so se velike reči. Karte so bile zmešane že tedaj za mogočno igro in on je bil pri vsem zraven. Spomnil se je pokerja z Jackom Hearnson in se je na glas zasmejal. Tiste čase je igral na tisočake na eni karti, sedaj pa je igral za milijone. In osemnajstega, ko se proglasi ana divi-denda — hehetal se je ob zmedbi, ki pride neizogibno nad ljudi z nabrušenimi škarjami, ki so čakali, da oskubijo njega — njega, Burning Daylighta.

Tretje poglavje.

Vrtnivši se v hotel, je našel časnikarske poroče-valce, ki so čakali za razgovor z njim, akoravno je

bilo skoraj ob dveh v jutro. Drugi dopoldan jih je bilo še več. Tako ga je s trobenjem papirnatih trobent sprejel New York. Zopet se je njegova slikovita po-stava prikazala po časnikih. Kralj Klondyka, junak severa, trideset milijonov težki milijonar iz severa, je dospel v New York. Po kaj je prišel? Da oskubi newyorčane kakor je bil oskubil množico v mestu Tonopah v Nevadi? Wall Street (središče finančnega sveta v New Yorku) stori najboljšo, da je na straži, kajti v mesto je dospel divji možak iz Klondyka. Ali ga pa nemara Wall Street oskubi? Wall Street je oskubil že mnogo divjakov, ali bo tudi usoda Bur-ninga Daylighta taka? Daylight se je režal sam pri sebi in podajal dvomne razgovore. To je bilo v po-moči igri, in zopet se je režal, ko je razmišljal, da bo Wall Street moral marsikaj izgubiti, predno oskubi njega.

Bili so pripravljeni na to, da se on udeležijo igre, in ko se je pričelo veliko nakupovanje delnic od Ward Valley, so takoj dejali, da on tiči za vsem. Go-voričenje v finančnih krogih je brnelo in šumelo. Zopet enkrat je on zasledoval Guggenhammerje. Vno-vič so ponavljali zgodbo o Ophirju in jo tako senza-cijonalno olepšali, da jo je sam Daylight komaj spoz-nal. Vsekakor pa je bila to voda na njegov mlin. Borzni igralci so bili očitno ukanjeni. Vsaki dan je povečal nakupovanje in prodajalci so bili tako resni, da je Ward Valley le počasi rastel. »Ta igra sigurno prekaša poker,« je Daylight vzhičeno mrmral sam pri sebi, ko je opazil vznemirjenje in zmedo, ki jo je povzročal. Časniki so naštevati neštivilna ugibanja in domnevanja in Daylightu je bila vedno cela četa po-ročevalcev za petami. Njegovi razgovori so bili pravi dragulji. Ko je spoznal, kakšno veselje so časniki imeli z njegovim narečjem, z njegovimi »vi drugie« »gotovo« itd. je celo pretiraval take posebnosti svo-jeje govora, izražal izraze, ki jih je slišal pri drugih obmejniki, in tuptam iznašel kako lastno novo besedo.

Vsak bodi agitator za svoj časnik!

denarne globe. — Še bolj zanimiv je bil drug slučaj. Obtožen je bil radi žaljenja uradne osebe po § 104 občinski redar, ki je sam pod zaščito tega zakona, kadar vrši službo. Žalil je namreč domačo orožnika z besedami: »Kaj pa stojite tukaj v »špallirju«, pojte k hudiču, jaz sem davkoplačevalec in vas vzdržujem! Može se je zagovarjal, da je cel večer pozno v noč podil pijance iz gostiln, pri čemer se je zelo razburil in pri tem še malo pil. Sodniki so vpoštevali ta njegov zagovor in so ga obsodili samo na 50 Din globe ali 24 ur zapora, če ne bo plačal. — Dne 11. jan. — bilo je pod večer — je ustavil finančni etražnik Josip Ca-

ter zidarija Franceta Žitka iz Planine, ko je hotel priti preko meje nazaj domov. Poslužiti se je hotel pač pravice, ki jo imajo mejaši, ki imajo na obeh straneh meje svoja posestva in smejo pohajati preko meje na delo na svojo zemljo, potem se pa zopet vračajo domov. Ker pa se mož ni mogel izkazati kot mejaš, ga je finančar ustavil. To je možu tako ujezilo, da ga je pošteno ozmerjal in mu je zabrusil v obraz razne grde psovke: »Štajerska in srbski Obtoženi je žaljivke priznal, zagovarjal pa se je, da je bil tako pijan, da ne danes ne ve, kaj je govoril. Ker je mož sicer dober in miren človek, je bil obsojen samo na

24 ur zapora in je ostal na nasvet sodnikov kar v justični palači.

Poizvedovanja.

Ogleda sta klobuka? Dne 19. t. m. zvečer sta se našla na ljubljanskem glavnem kolodvoru ob prihodu kamniškega vlaka 2 moška popravišena klobuka. Lastnik ju dobi v Zeleni jami št. 111, pritišče, levo.

Našla se je zlata verižica. Dobi se pri urarju L. Vilharju, Kopitarjeva ulica 4.

Zatekla se je pisca volčje pasme. Poizve se v trgovini Miklošičeva ulica 4.

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 386 m n. m. viš.

Normalna barometrska višina 736 mm.

Čas opazovanja	Barometar v mm	Termometer v C	Relativna vlaga v %	Napoved	Opazovalnik
18.3. 21 h	739.0	2.3	1.1	jasno	SV
20.3. 7 h	738.9	0.2	0.5	jasno	S.
20.3. 14 h	738.6	6.0	2.0	v. jas.	S.

UNDERWOOD

pri Lud. Baraga, Ljubljana
Selenburgova ul. 6./1.

UNDERWOOD

MALI OGLASI

Vsaka drobna vestica Din 1.50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad deset vestic se računajo višje. Za odgovor znanilo!

Išče se dober **PREVAJALEC** iz nemščine na slovenščino. Ponudbe upravi pod: »Prevajalec« 1925.

Kuharica
vešču popolnega gospodinjstva, samo z dobrimi, večletnimi spricami, se takoj sprejme. — Poizve se v trgovini Led. CERNE, Ljubljana, Wolfova ulica 3. 1788

ODVETNIŠKI PISARNOVODJA
veštranoško verziran, samost. moč, želi premeniti mesto. — Ponudbe pod »Agilena« št. 1776 na upravo »Slovenca«.

MOŠKO KOLO
krobo ohranjeno, ceno za prodaj na Mirja, Grobarjeva cesta 21, pri blišnici. 1815

Is angliški livarniški kole Is angliški kovaški premog Is trbovalski premog

Šivilja išče SOBO
in bi na željo isto lahko odslužila. Sprejemati tudi mesto bliznice. — Ponudbe na upravo lista pod »Priprosta«.

ORGANIST dober pevovalci, želi premeniti službo, najraje v lavantinski školi. — Naslov v upravi lista pod šifro »Zanesljiva« 1329.

Prodajo se TRI PSICE
čiste volčje pasme, 2 mes. stare, iz rodov. S. V. Augsbura. Cena z dokumentom 250 Din komad. — Naslov: Mihelič, Zavrže. 1792

Svileni klobuki
okrašeni, od 200 Din naprej v raznih barvah prodaja **MINKA HORVAT** modistka Ljubljana, — Stari trg 21.

»OPEKARNA« krožna peč

s posestvom in pohištvo in radi boljši ugodno na prodaj. Plačilo po dogovoru. Interesanti naj se obrnejo pod šifro »Opekarna« št. 1824 na upravo »Slovenca«.

NAPRODAJ imna trikotna, **jako močno telico in molzno kravo** po teletu, **LADSTATTER**, tovarna — DOMZALE.

Prodajam DVOKOLO
za nizko ceno. — Več na Sela št. 16 p. Mostah. 1769

DOBAVI

v plombarih vrečah à 50 kg na tone in v celih vagonih promptno in najceneje D. Čebin, Ljubljana, Wolfova 1/1.

Dve KLETI
dane v na/em. — Naslov v upravi lista pod št. 1814.

2 kroj. pomočnika
enega za veliko, drugega za malo, fino delo, se sprejmeta takoj v trajno službo. Hrana in stanovanje v hiši. — Ivan VRHOVEC, Dravljica, p. št. Vid nad Ljubljano. 1801

Trozen in izkušeni **MIZARSKI MOJSTER** (pomocnik) se sprejme pri nekem lesnolastniku, podjetju na deželi takoj v stalno delo. Oženjen brez otrok imajo prednost. — Ponudbe pod »Akordno delo« št. 1794 na upravo »Slovenca«.

Pekovski DELOVODJA
prvovrstna moč, pošten in zanesljiv, išče zaposlitve. Položi kavicjo 10 do 15.000 Din ozi. stopi proti primeru. — Garancija kot DRUŽABNIKI event. še z večim kapitalom. Reflektira samo na večje podjetje ozi. sigurna ponudnika. — Ponudbe na upravo lista pod št. 1818.

Samostojna KUHARICA
išče mesto pri majhni družini. Začasno sprejme službo tudi kot pomočnica. — Cenj. ponudbe na upravo »Slovenca« v Mariboru. 1820

Krojaške POMOCNICE
za boljše in navadno delo sprejme tveška CER, Poniške (Trebnje, Dolnja). — Nastop takoj, hrana in stanovanje istotam. 1828

ČISTILNICA IN BOSON
zudi najceneje **Sover & Komp.** Ljubljana.

Knjigovodkinja
v daljšo prakso, se sprejme takoj. — Ponudbe na upravo lista pod »Zanesljiva« 1821.

Služkinja
po možnosti Nemka, dobi takoj mesto v slovenski rodbini na Hrvaškem. — Naslov v upravi pod št. 1807.

DIMNIKARSKI UCENEC
ne išče za mesto MURAU na Gornjem Štajerskem. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod številko 1811.

VAJENCA
za stolarsko obrt sprejemem. Hrana in stanovanje v hiši, drugo po dogovoru. — A. SELJAN, Radoče pri Zidnem mostu. 1816

edaja konzorcij »Slovenca«.

Agitirajte za naše časopise!

Blavžje in harmonije na Ljubljani in na posestih: Bendorfer, Förster, Steinway etc. — Vsi instrumenti za bleh- in strah-godbo, strune in žice vseh vrst na debelo in drobno. — Adresa: Bendorfer, Ljubljana, Mostni trg št. 3 (pri magistratu). Najposodobnejša trdka v Jugoslaviji.

Potril globoke žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem, da je naš nad vse ljubljani soprog, skrbni oče, brat, stric in svak, gospod

France Levstik

posestnik in skladiščnik drž. železnice

dne 19. marca jutraj, po dolgi in mukopolni bolezni, preživel s tolažili sveta vere, mirno v Gospodu zaspa.

Pogreb blažega pokojnika bo v soboto, 21. marca ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti, Ulica na Grad 4, na pokopališču k Sv. Križu. Ljubljana, dne 19. marca 1925.

Marija Levstik, soproga. — Viktor, Franjo, Milan, Mari, Ljke in Milena, otroci.

V molitev priporočam vsem znancem in prijateljem, posebno pa gg. sobratom, svojega dobrega očeta

Franceta Kanduč

rudniškega mojstra v pok.,

ki ga je Bog dne 17. t. m. v Idriji po kratki bolezni, dobro pripravljenega v 54. letu njegove starosti poklical v boljše življenje. — Babno polje, 18. marca 1925.

FRANC KANDUČ, župnik.

Najmodernejši KROJI

(muštri) po meri za dame in gospode z natančnim poukom. — 16. marca tečaj za krojače, šivilje in za samo-uporabno! Od min. za trdov. in obrt konces. KROJNA SOLA, Židovska 5, Ljubljana.

NAPRODAJ več novih **milinskih strojev**

in to sestava Ganz, Amme, Giesecke in Konegen. Stroji so popolnoma novi in nerabljivi. — Natančnejše podatke daje trdka: »KON-CERNE« d. d. Zagreb, Vrhovčeva ulica 13. 1338

Kupujem kože

domačih sajcev, vsako množino, plačam najvišje ceno. — KOBAŠEVIČ - Zagreb, Kaptol 14. 1592

Prodajam posestvo

z vsami gospod. poslopi št. 10 glav živine, 34 ure od Litiče. — Več se poizve pri g. fotografu ROZUN, Ljuba.

Hiša se proda po nizki ceni iz proste roke v bližini Sevnice, z vsemi pritiskalnimi vrtem, njivo in parcelo gorja. V hiši je dobro vpeljana trgovina s mehanim blagom. — Več se izve pri župnem uradu na Studencu pri Sevnici. 1780

Železo, ZELEDNINO, portlandcement, potrebšine za stavbe in pohištvo, orodje za obrtnike in poljedelce, štedilnike, vodovodne cevi, sesalke itd., priporoča A. SUSTUK, Ljubljana, Zelška cesta. — Velika založba — Nizke cene!

Tone Malgai
glasker in čitar, sobo in určnikar, Delavnice: Kaledverska ul. 6, Zg. Slika 121. Nerošila se sprojemajo Kaledverska ul. 6.

ODDAM

ipezer. STELAZO s 36 malimi, 7 odprtimi in 8 velikimi predali. Dolga je 2.63 m, široka 2.03 m. Pogoji izredno ugodni. — Več se izve iz prijaznosti v trgovini »Pri solca« v Ljubljani, za vodo.

»Opeka«

prvovrstna zidaka, priporočena opekarna

»Emona« d. d.
v Ljubljani. — Tovarna na Viču (Brdo). — Pisarna v Praškovi ul. 3, pritišče.

KAPITALISTI!

Večja tovarna v Sloveniji, tako vpeljana, da ne more toliko izdelati, kolikor ima naročil, brez konkurence, želi povečati obrat. Potrebni kapital Din 500.000. — Proti vključbi ali pristop kot družabnik z osebnim sodelovanjem. Sprejme se tudi inostranski kapital. Uspešno posredovanje se honorira po dogovoru. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Tovarna 125« — št. 1066.

Najnovejši modeli

ravnokar došli v modnem salonu

Slubly-Maške Ljubljana, Židovska ulica 3

Cene nizke. — Preoblikanje in predelanje se izvršuje točno.

Na zahtevo

Vam stavimo brezplačno proračun za črtanje in vezavo poslovnih knjig po navodilu.

Knjigovoznica K.T.D. v Ljubljani
Kopitarjeva ulica 6. II.

Našim rodbinam

priporočamo našo pravo domačo **KOLINSKO** cikorijo. Izvrsten pridelatek za kavo.

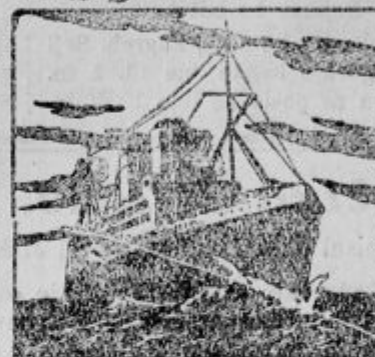

Gumijevi dežni plašči

zelo trpežni samo po 250 Din isti boljše vrste 290 Din, najfinejši 460 Din v lepih barvah razpošilja samo Prva gorenska razpošiljalna **Ivan Savnik, Kranj 100**

Istotam se razpošilja zopet vse vrste manjša kturno bago po najnižjih cenah. Zahtevajte vzorce in cenik!

Royal Mail Line

Kr. angleška poštino-parobrodna linija.

General. zastopstvo za Kraljevino SHS:

Zagreb
Try I. Štev. 17.

Redni potniški promet
Hamburg—Cherbourg—Southampton v
Novi York in Kanado
Cherbourg—Liverpool—Southampton v
južno Ameriko
Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, San Paolo.

Odprava potnikov 1, 2, 3. razreda. — Kabine 3. raz. s 2 in 1 posteljama. — Udobnost — Sigurnost — Brzina

Podzastopstva:

Beograd, Karađerđjeva ulica 91. — Ljubljana, Kolodvorska 26. — Vel. Beckerek, Kralja Aleksandra 4.

Brzjavni naslov za vsa gorja podzastopstva »ROYALMAILPAC«.

Za Bosno, Hercegovino, Dalmacijo in Crno goro: Srpska Prometna banka v Sarajevu in Grazu.

Dopisovanje v vseh jezikih. Naslov za brezplačno: Prometna banka.

Klobuke, dežne plašče, perilo, čevlje, dežnike, čepice, sandale itd. itd.

nudi najugodnejše **JAKOB LAH**

Maribor, Glavni trg št. 2

Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani